ATEITIS

JUBILĖJINIAI
METAI
1960, NR. 8
SPALIS

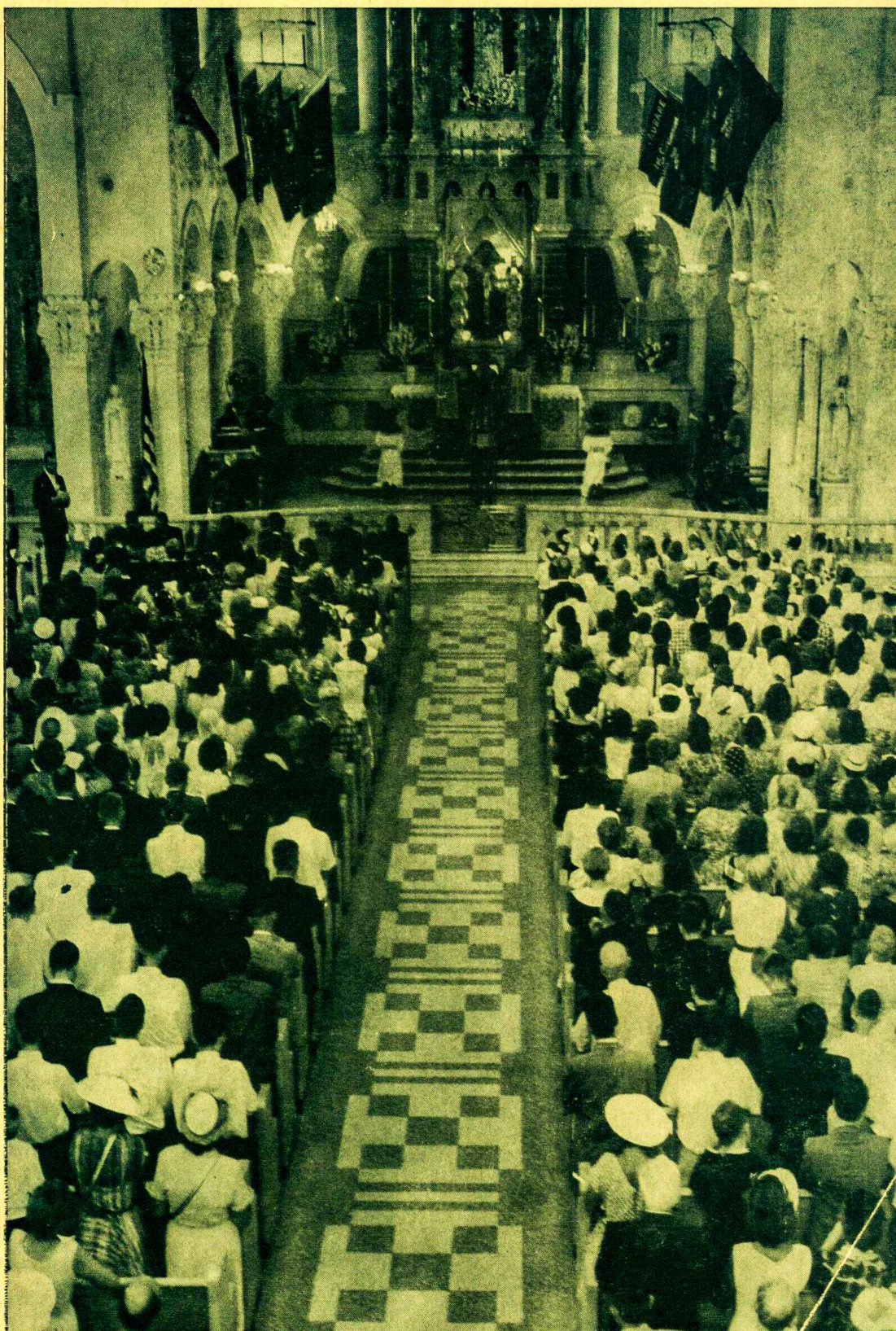

ATEITIS eina nuo 1911

1960 METAI Nr. 8

SPALIS - OCTOBER

★

Redakciniai Kolektyvai:

1. Rimantas Rudys, Dalia Kolbaitė, Janina Konaukaitė, Jonas Račkauskas, Rimantas Repšys, Romualdas Burneikis, Danutė Maciūnaitė, Algis Urbanavičius, Sigitas Leimonas.

2. Rimvydas Šliažas, Dalia Kučėnienė, Dalia Indreikaitė, Veronika Tijūnėlytė, Petras Kaufmanas, Ramūnas Motekaitis, Jonas Šalčius, Angelė Katelytė.

Šį numerį redagavo antrasis kolektyvas.

Redakcijos adresas:

ATEITIS 4105 So. Albany Ave.,
Chicago 32, Illinois
Tel. VIrginia 7-7153

Prenumerata metams $5.00
pagal JAV dol. kursą.
Garbės prenumerata metams $10.00
Atskiro numerio kaina 50 ¢.

Administracijos adresas:

ATEITIS Administracija
5254 So. Trumbull Ave.,
Chicago 32, Illinois

★

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association.

„ATEITIS"

5254 South Trumbull Avenue
Chicago 32, Illinois

★

Subscription $5.00 per year
Single copy 50 ¢.

Second class postage paid at the Chicago Post Office.

★

TURINYS

Naujos redakcijos žodis 185
Stasys Rauckinas
A. A. Prof. Dr. Kazys Pakštas 186
Liauda
Eilėraštis 189
Danutė Lipčiūtė
Jie mūsų broliai (eil.) 189
KONGRESO AIDAI:
Jūra Gailiušytė
Sėkmingas ateitininkų Jubiliejinis Kongresas 190
Laisvosios Europos ateitininkų suvažiavimo žodis ateitininkams už geležinės uždangos 193
Manigirdas Motekaitis
Jubiliejinis menas Jubiliejiniam Kongrese 194
Vytenis
Per Prizmę 198
Julius Skirga
Mergaitė (novelė) 199
Vacys Kavaliūnas
Tikrovė — ne čia 201
Angelė Katelytė
Atskleista Knyga 202
Moksleivė
Kas kaltas? 203
Jonas Šalčius
Sportas 205
Kreivos Šypsenos 206
Vardai, įvykiai, idėjos 207
Alfa Sušinskas
Pranio Alšėno „Maži Žodžiai" 209

Viršelio pirmame puslapyje: **Jubilėjinio Ateitininkų Kongreso pontifikalinės mišios Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje Chicagoje.**
Nuotrauka Vytauto Maželio

Viršelio paskutiniame puslapyje: **Po Kongreso paskaitų.**
Nuotrauka Algio Urbanavičiaus

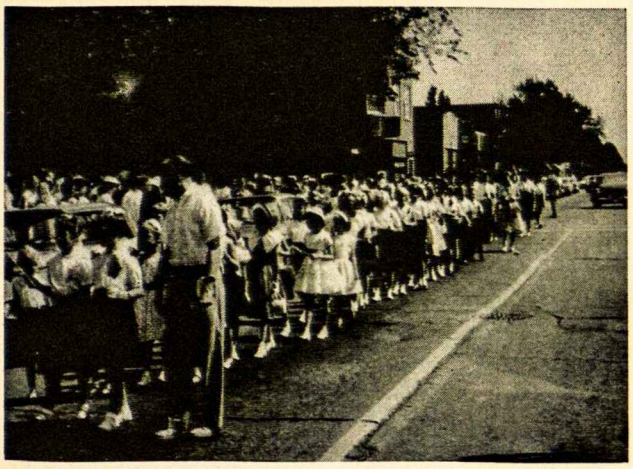

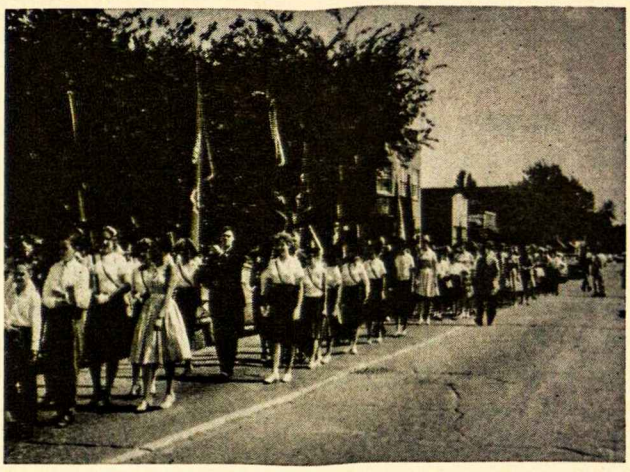

Jaunučiai ir moksleiviai, vaizdai iš Kongreso eisenos

Nuotraukos V. Noreikos

Naujos redakcijos žodis

Idėjos sesės ir broliai! Kadangi šis numeris yra jau antras iš eilės išleidžiamas naujos redakcijos, mes nebegalime toliau atidėti savo prisistatymo. Apie save neturime daug ko pasakyti. Nors mes nepatyrę šiame darbe, ir mūsų amžiaus vidurkis vos 19 metų, tačiau mes stengsimės savo darbą atlikti.

„Ateitis" mūsų nuomone turėtų būti jaunimo žurnalas ta prasme, kad dauguma jos puslapių būtų užpildyta jaunimo. Tai reiškia, idėjos drauge, tavo kūryba, straipsniais bei reportažais. Nepatyrimu negali skųstis, nes ir mes šitame darbe pradžiokai. Taip pat tu juk kaip būsimas intelektualas turi mokytis išreikšti savo mintis raštu.

Mes rašydami geriau suprasim ir kitiems padėsime suprasti savo poziciją. Mūsų pozicija gi turi būti katalikiška. Ji turėtų būti kiekvienam iš mūsų aiški šių dienų ideologinėje kovoje. Nes kiek iš mūsų aiškiai ir nesvyruodami gali racionaliai diskutuoti su kitokių įsitikinimų žmonėmis, sutinkamais ne tik universitete, bet ir kitose lietuviškose ideologinėse organizacijose?

Dažnai yra metamas kaltinimas, kad katalikai yra atsilikę savo galvojimu bent šimtą metų ir todėl neduoda jokio atsakymo į dienos iškeltus klausimus. Ar mes galime su ramia širdimi priimti tokį kaltinimą? Ar mes esame susipažinę su šių dienų esminėmis problemomis, ypatingai ideologinėje srityje, ir ar mes žinome nors vieną šių dienų katalikų filosofų bei mokslininkų duotą atsakymą? Tačiau neužtenka vien susipažinti su problemomis ar duotais atsakymais, reikia ir patiems ieškoti atsakymų. Reikia dalyvauti katalikiškame intelektualiniame gyvenime.

Turime taip pat gilią pareigą savo ideologijos įsisąmoninimo bei atnaujinimo atžvilgiu. Atnaujinimo ta prasme, kad joje išreikštos idėjos būtų pasakytos šių dienų kalba, šių dienų galvosena. Atnaujinimo ir ta prasme, kad mes turime ideologiją vystyti bei plėtoti naujais atskleidimais, kurie yra principo pagrinde, bet ideologijoje tiesioginiai neišreikšti.

Nemažesnę pareigą turime ir lietuviškajai bendruomenei. Mes dažnai pamirštam, kad čia yra mūsų pirmutinė dirva siekiant savo užsibrėžto tikslo. Spręskime lietuviškuosius klausimus išvengdami bergždžių verkšlenimų. Išryškinkime sau ir kitiems aplinkos ir išeivijos veidus ir bandykime rasti atsakymus klausimams, kurie iškyla šių dviejų veiksnių susitikime.

„Ateityje" turime vietos visais minėtais klausimais pasisakyti; juos nagrinėti, suprasti ir duoti savo atsakymą. Klausimai pastatyti diskusijoms; debatų stalas paruoštas. Tau, idėjos drauge, yra duodamas balsas, kur bebūtum: Amerikoj, Europoj ar Australijoj.

Redakcija

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

A. A. Prof. Dr. Kazys Pakštas

Rugsėjo 11 d., Chicagoje, staiga mirė prof. Dr. Kazys Pakštas. Sveikas ir kaip visad energingas, jis buvo atvykęs į Jub. Ateitininkų Kongresą Chicagoje. Kongrese jautėsi gerai ir bankete pasakė ugningą kalbą, skatinančią būti drąsiais savos tautos atstovais, likti europiečiais ir nenuilstamais kovotojais už Lietuvą.

Tai jo paskutinė vieša kalba, pasakyta ateitininkams, per juos kartu ir visiems geros valios lietuviams.

K. Pakšto ankstyva mirtis yra skaudi ne vien tik ateitininkams, kuriems jis vadovavo 10 metų, bet ir visai lietuvių tautai, kurios tarnybai velionis skyrė visą savo gyvenimą.

Bent trumpais bruožais peržvelkime jo kūrybingo gyvenimo kelią.

Kazys Pakštas gimė 1893 m. Užpalių parapijoj, Utenos apskr., Aukštaitijoje. Jo tėvai Adomas ir Ona augino nemažą šeimą. Kazys augo keturių brolių ir dviejų sesučių būryje. Tėvai nuosavos žemės neturėjo. Nuomuodavo stambesnius ūkius, kuriuose ir Kazys dirbo žemės ūkio darbus. Tai jo nežavėjo. Jis svajojo apie kitokį gyvenimą, kuris pasiekiamas mokslo pagalba. . .

Baigęs šešių skyrių pradžios mokyklą ir kiek pasirengęs privačiai, buvo pasiekęs mokslo lygio, pakankamo įstoti į kunigų seminariją. Tėvai to norėjo ir tuo tikslu išleido sūnų į Kauną.

Kazio galvoje, matyt, buvo kitokie planai. Jis ryžosi be tėvų ir artimųjų pagalbos vienas leistis į pavojų pilną gyvenimą be reikiamo patyrimo ir be lėšų.

Kaune sunkiai vertėsi, kad galėtų gyventi ir siekti svajoto mokslo. Blogos gyvenimo sąlygos ir artėjanti karinės tarnybos pareiga Rusijos carui, drąsų ir ryžtingą jaunuolį sugundė palikti gimtąjį kraštą ir ieškoti naujo gyvenimo kitame žemės pusrutulyje. 1913 m. pabaigoj slaptai peržengęs Rusijos - Vokietijos sieną, K. Pakštas išvyko į J. A. Valstybes.

K. Pakštas Amerikoje

1914 m. pradžioje atvykęs į JAV, Pakštas sustojo Chicagoje. Čia sunkiai dirbo, mokėsi ir veikė lietuviškoje visuomenėje, ypatingai Vyčių organizacijoje. Sekančiais metais Pakštas buvo išrinktas „Vyties" laikraščio redaktorium. Ir „Vytį" redaguodamas jis daug rašinėjo į kitus laikraščius ir aktingai veikė lietuvių katalikų organizacijose. Energingai įsijungė į Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo darbą. Daug dirbo Amerikos Lietuvių Tautos Fonde, telkiant lėšas kovai už Lietuvos nepriklausomybę. Vedė plačią propagandą gyvu žodžiu ir spaudoje, Amerikos visuomenėje ir net valdžios sferose už Lietuvos interesus.

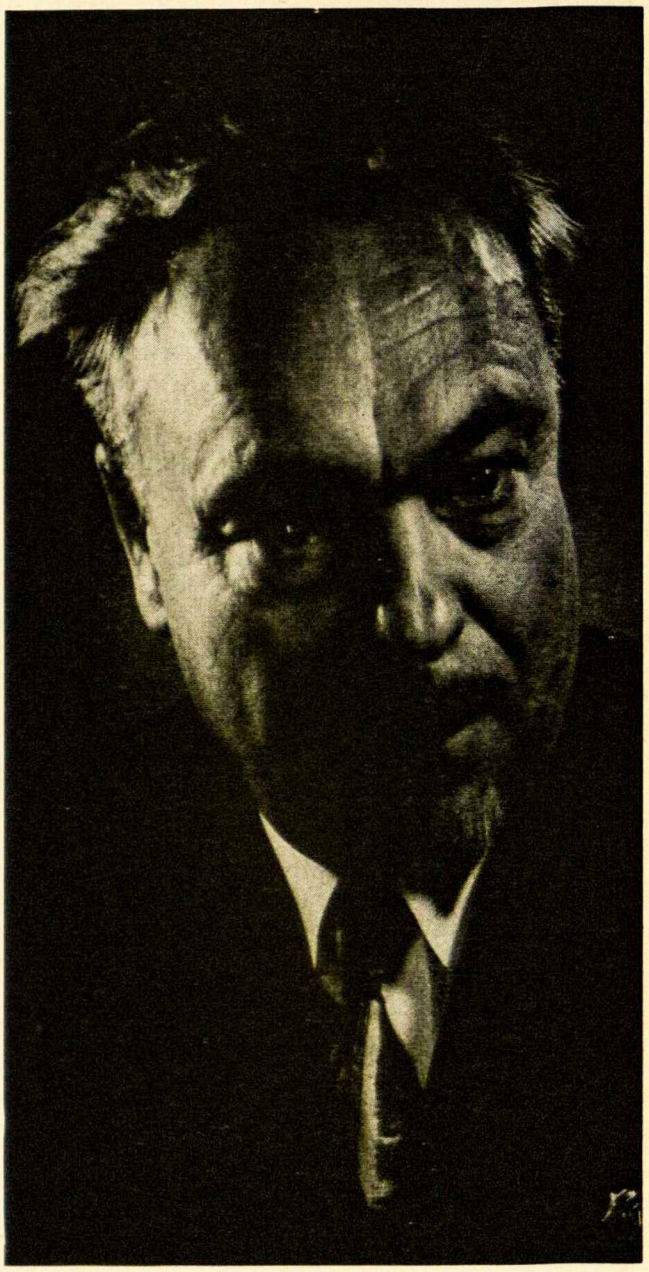

Nežiūrint intensingo darbo lietuviškose organizacijose ir labai aktyvios politinės veiklos, Pakštas per keturius metus išėjo aukštesniojo ir aukštojo mokslo kursą ir 1918 m. baigė Fordhamo Universitetą. Studijavo sociologiją.

Mokėdamas kelias Europos didžiųjų tautų kalbas ir turėdamas aukštojo mokslo diplomą, Pakštas jau buvo tinkamai pasiruošęs platesnio bei atsakomingesnio masto darbams. Gi jo ryžtin-

gumas, veržlumas, sugebėjimas užmegzti pažintis, organizuoti darbą ir ypatingai iškalbos talentas bei rašyto žodžio originalumas, praskynė jam kelią į plačiuosius tuometinės politikos horizontus. Tik baigus universitetą, 1918 m. Amerikos Lietuvių Taryba paskyrė K. Pakštą Amerikos Lietuvių Misijos Europoje sekretorium ir pasiuntė į Europą.

K. Pakštas Europoje

Misija dirbo Šveicarijoje. K. Pakštas išvystė energingą veiklą Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo reikalu. Daugiausia dirbo propagandos srityje, garsindamas lietuvių tautos pastangas išsivaduoti iš svetimųjų globos ir atkurti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Tinkamos literatūros Lietuvos klausimu prancūzų bei anglų kalbomis nebuvo. K. Pakštui teko kietai padirbėti kaupiant medžiagą ir ruošiant memorandumą bei straipsnius svetimomis kalbomis.

Jo europinių kalbų mokėjimą įvertino ir svetimieji. Taip 1919 m. Pakštas atvyko jau į laisvą ir nepriklausomą Lietuvą su Amerikos Raudonojo Kryžiaus Misija. Lietuvos vyriausybei tarpininkaujant Pakštas buvo priskirtas prie J. A. Valstybių Karinės Misijos Lietuvoje, kur jis daug padėjo svetimiesiems susiorientuoti Lietuvos gyvybinių interesų klausimuose.

Grįžęs vėl į Šveicariją, Pakštas ėmėsi studijų. Fribourgo Universitete studijavo ekonominius mokslus, vėliau geografiją ir 1923 m., parašęs prancūzų kalba dizertaciją „La Climat de Lithuanie", gavo filosofijos daktaro laipsnį.

Vėl sugrįžo į JAV

Žymiai papildęs mokslinį bagažą, įsigijęs mokslo laipsnį, įgavęs patyrimo tarptautinės politikos bei diplomatijos srityse, išsimokslinęs spaudos bei propagandos baruose Dr. Pakštas 1923 m. grįžo į JAV ir apsigyveno Bostone. Redagavo „Darbininką" ir veikliai įsijungė į Amerikos lietuvių visuomeninę veiklą. Sekančiais 1924 m. persikėlė į Chicagą. Redagavo „Draugą", buvo veiklus organizatorius ir visuomenininkas. Bet, kad ir gyvendamas didžiulėje lietuvių išeivių bendruomenėje, čia nerimo. Jo svajonė buvo grįžti į nepriklausomą Lietuvą. Netrukus susidarė ir gera proga.

Dr. K. Pakštas Nepriklausomoje Lietuvoje

Vytauto Didžiojo Universitetas Kaune, įvertindamas Dr. Pakšto mokslinį pasiruošimą, 1925 m. pakvietė jį dėstyti geografiją. Dirbo Teologijos - Filosofijos ir Gamtos - Matematikos fakultetuose geografijos katedros vedėju, vėliau ekstraordinariniu profesorium.

Nepriklausomoje Lietuvoje Dr. Pakštas praleido 14 metų. Tai kūrybingiausias ir produktingiausias jo gyvenimo laikotarpis.

Dr. K. Pakštas profesorius ir mokslininkas

Dėstomo mokslo srityje originalus ir be to iškalbus profesorius visad turėjo gausių klausytojų. Studentai mėgo jį ir asmeniškai ir kaip mokytoją, įdomiai dėstantį naują ir patrauklų geografijos mokslą. Klausytojų tarpe atsirado nemaža profesoriaus Pakšto garbėjų ir sekėjų. Jie pasirinko geografijos mokslą pagrindiniu studijų dalyku, toj srity gilinosi ir įsigijo geografų vardą. Kiti, kad ir mažiau domėjosi geografijos mokslu, pasidarė prof. Pakšto artimi kolegos ir jo iškeliamų idėjų sekėjai.

Šalia paskaitų universitete profesorius Pakštas suorganizavo geografinį Lietuvos tyrinėjimą, į kurį įtraukė ir savo klausytojus - studentus.

Prof. Pakštas įkūrė Lietuvos Geografinę Draugiją ir jai vadovavo. Atstovavo Lietuvą tarptautiniuose geografijos kongresuose ir ten kėlė Lietuvos geografijos klausimus. Palaikė gyvus santykius su kitų tautų mokslininkais ir geografų draugijomis.

Neminint gausių jo straipsnių mokslo, kultūros, tautos egzistencijos ir kit. klausimais, tilpusiais įvairiuose žurnaluose, prof. Pakštas yra parašęs visą eilę veikalų, tarp jų „Politinė Baltijos Respublikų Geografija", „Baltijos Jūra", „Vilniaus Problema", „Regioninė, Afrikos Geografija", „Lietuvos Ribų Problema" ir kit. 1939 m. išvykęs vėl į JAV tarp kitų parašė „Lithuanian Situation", „The Baltoscandian Confederation", „Lithuania and World War II" ir eilę platesnių studijų.

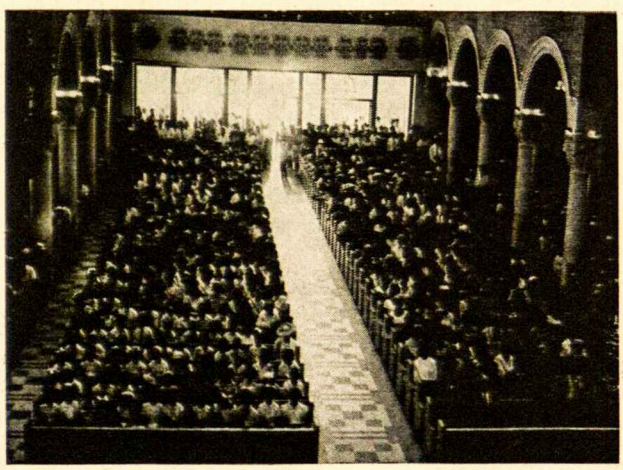

Pontifikalinių Mišių metu kongrese

Nuotrauka V. Noreikos

Ateitininkų Federacijos Vadas

1930 m. Jub. Ateitininkų Kongrese, Kaune, tuometiniam Fed. vadui prof. S. Šalkauskiui dėl silpnėjančios sveikatos atsisakius kandidatuoti sekančiam terminui, Kongresas nauju vadu išrinko prof. K. Pakštą. 1935 m. At-kų Kongrese Telšiuose prof. Pakštas buvo perrinktas vadu antram penkmečiui.

Išeidamas iš prof. Dovydaičio formuluotų „Trijų pagrindinių klausimų" ir prof. Šalkauskio „Ateitininkų ideologijos" bei organizacijos santvarkos pagrindų, prof. Pakštas ryžosi spartos keliu pakelti ateitininkiją į kultūrinio apsiginklavimo aukštumas, tikėdamasis tuo pačiu pagreitinti ir visos lietuvių tautos pažangos tempą. Per 10 metų prof. Pakštui vadovaujant Ateitininkų Federacijai, ateitininkai nuolat ir pakartotinai įtaigojami atsiriboti nuo įprasto lietuviui nejudrumo, išsiveržti iš lėto pažangos proceso, pereinant prie greitesnio kultūrinio paūgėjimo. Tai buvo primenama Vyr. Valdybos aplinkraščiais, dažnomis Vado viešomis kalbomis ir jo gausiais straipsniais „Židinyje", „Ateityje" ir kit. žurnaluose. Ateitininkų judrumas neturi ribotis vien sava organizacija, bet išsilieti į savąją tautą plačiai suprastos kultūrinės pažangos banga, pagreitinančia pasisavinti organizuotą Vakarų dinamiškumą.

Prof. Pakštas buvo naujai atsikūrusios Nepriklausomos Lietuvos modernus vaidyla - šauklys į religinio gyvenimo, moralinio pakilimo, mokslo bei kultūros kūrimo, gerųjų tautinių ypatumų ugdymo, socialinio bei ūkinio gerbūvio sukūrimo spartesnę pažangą. Pagal Pakštą, lietuviai — kunigaikščių bei karalių tauta — šiandien turi pasidaryti aukšto kultūrinio lygio intelektualų tauta. Tik tokia tapdama išliks gyva ir niekeno nesunaikinta. Ir tai turi būti pasiekta skubos keliu, kol yra gera proga, atseit, kol yra laisva ir nepriklausoma. Tą pagreitintos pažangos būtinumą prof. Pakštas 1935 m. At-kų kongrese Telšiuose išreiškė vienu sakiniu — pasukti Lietuvos laikrodį šimtą metų pirmyn.

Prof. Pakštas buvo vienas didžiųjų Ateitininkų Federacijos vadų, savo talentą, energiją ir laiką pašventęs ateitininkijos ugdymui bei paruošimui prasmingam gyvenimui ir sekmingam darbui lietuvių tautos, Lietuvos valstybės ir bendrai visos žmonijos tarnyboje.

Visuomenininkas, politikas

Prof. Pakšto supratimu lietuviai ne iš kelmo spirti. Tik virš šimtmečio veikusi okupantų globa užkrėtė tautą svetimomis ydomis, kurių reikia nusikratyti, kai tauta išsilaisvino nuo svetimos valstybės globos. Pasinaudodama laisve ir nepriklausomybe, lietuvių tauta turi ryžtis kuo trumpiausiu metu pasiekti kultūringųjų Vakarų Europos tautų lygį. Tai jos teisė, kartu ir pareiga įsijungti į Vakarų kultūros tautų šeimą lygiaverčiu nariu.

Būdamas didelių idėjų kūrėju ir jų puoselėtoju, prof. Pakštas buvo kartu ir realus politikas. Apie keliamas idėjas tuščiai nekalbėjo. Joms įgyvendinti ieškojo realaus pagrindo ir konkrečių formų bei sąlygų. Tautines bei valstybines problemas svarstė šaltai, panaudodamas statistinius duomenis joms nušviesti. Gyvai sielojosi Lietuvos ir tarptautinės politikos eiga. Savo politinius nusistatymus drąsiai ir atvirai pareikšdavo viešai, arba juos išdėstydavo Krikščionių Demokratų Centro Komitete, kurio nariu ištisą eilę metų buvo Lietuvoje ir JAValstybėse.

Atsidėjęs analizavo gyvenamo momento pasaulinės politikos vingius ir giliu įsijautimu mėgindavo įžvelgti į lietuvių tautos bei Lietuvos Valstybės padėtį naujos pasaulinės katastrofos atveju. Nebuvo pesimistas, bet teisingai pramatė beartėjančio antrojo pasaulinio karo pavojus ir jo tragiškas pasėkas lietuvių tautai.

Energingai ragino atsakingus valstybės pareigūnus budėti ir iš anksto atitinkamai pasiruošti, apsaugojant nuo sunaikinimo tai, ką galima iš Lietuvos išgabenti. Bet tai buvo balsas tyruose.

Vėl Amerikos lietuvių tarpe

Prof. Pakštas atvyko į JAV jau aiškiai artėjant antrojo pasaulinio karo grėsmei. Čia profesoriavo įvairiuose universitetuose bei kolegijose. Sąlygos menkesnės kaip Lietuvoje. Daugiau apkraunamas paskaitomis, gi atlyginimas žymiai menkesnis negu Europoje, kartu ir Lietuvoje. Paskaitoms paruošti ir skaityti reikia skirti daug laiko. Užtat mažiau galimybių kitose srityse pasireikšti. Nekreipdamas į tai didesnio dėmesio prof. Pakštas energingai dirbo, daug rašė, atos-

Mirus

PROF. DR. KAZIMIERUI PAKŠTUI,

jo žmonai ir giminėms reiškiame gilią užuojautą.

ATEITIS

Giedrininkės eisenoj į bažnyčią Kongreso metu

Nuotr. V. Noreikos

togų metu daug keliavo ir visą laiką iki pat mirties buvo aktyvus lietuvių tarpe ir tarptautiniuose sąjūdžiuose bei organizacijose. Ypatingą veiklą išvystė Lietuvos išlaisvinimo byloje. Buvo platesnių regijoninių apsijungimų šalininkas ir iniciatorius. Viešąją opiniją ir vadovaujančius asmenis bandė veikti subendrintomis pavergtų tautų pastangomis. Buvo Vidurio Europos Kr. Demokratų Sąjungos vienas steigėjų ir nuolatinis vicepirmininkas. Buvo iniciatorium ir organizatorium Vidurio Europos Federalistų Klubų. Visa tai skirta sekmingesnei laisvės kovai vesti.

Visą įgytą mokslo bagažą, didelį gyvenimo patyrimą, keliais atvejais apkeliaudamas žemės rutulį, prigimtą talentą raštu ir gyvu žodžiu viešai pasireikšti, velionis skyrė lietuvių tautos bei Lietuvos valstybės tarnybai.

Prof. Dr. Pakštas pavyzdingai atliko savo tautinę pareigą. Mums tenka pasekti jo pavyzdžiu ir tęsti Lietuvos laisvinimo kovą iki galutinio laimėjimo.

St. Rauckinas

LIAUDA

Atleiski, Viešpatie, už tą bespalvę mintį,
Besielių kasdienybės nuplaktą lašų.
Prie Tavo kojų ji — palaužtais sparnais
paukštė kilti,
Siūbuoti nukirstu beržu kaitroj Tavų dienų.

Šešėlių rankomis apglėbus Tavo žemę,
Sapnuoja ji — it žaismą vaivorykštės spalvų.
Ir ten, kur lašais jūrų Tavo rankos Meilę
semia,
Pakilt negal, supančiota voratinklio gijų.

Atleiski, Viešpatie, už tą bespalvę mintį,
Besielių kasdienybės nuplaktą lašų.
Tik Tu gali jai leisti ties Tavim pakilti,
Pažadintai kančios vien botagu.

* * *

DANUTĖ LIPČIŪTĖ

JIE MŪSŲ BROLIAI

Plukta asla ir samanos tarp rąstų
Molinė krosnis drėbta, o stoge
Ruginės duonos kvaptimi varvą šiaudai...
Šaukštai, išskaptuoti vakarais
Prie trobos durų, niekam neužsklęstų,
Balanų sudegusių anglis juoda
Ir slenkstis, nusėdėtas mūs tėvų: —
"Duok duonos kasdieninės", bekalbant, —
„Pagundon mūs nevesk silpnų"...
Jie broliai mūsų...

Prieklėtėj dalgio ašmenys, naujai pustyti.
Aštrūs lyg skausmas ir alkani.
Linamarkoj kanapės minkštos plūsyja,
Ratelyje tuščia šeiva,
O staklėse aštuonios nytys.
Ant pryžedos pelenas toks vienas ir
mažytis...
Tušti namai ir kiemas tuščias,
Tik vienas mūs šuva prie vartų pravirų
Kažkuo dar gyvas — gal viltimi,
Kad grįšim mes, kad grįši Tu.

KONGRESO AIDAI

Akademinis posėdis. Kalba dr. Vc. Vygantas. Prezidiume sėdi dr. J. Girnius, p. V. Užupis, p. F. Kojelis
Nuotr. Vytauto Maželio

SEKMINGAS ATEITININKŲ JUBILIEJINIS KONGRESAS

„Ištikimybė Kristui, ištikimybė Lietuvai"

JŪRA GAILIUŠYTĖ

Istorinis Ateitininkų Jubiliejinis Kongresas Chicagoje, Ill., rugsėjo 2-4 dienomis, 1960 m. sekmingai pavyko, pritraukdamas virš 800 ateitininkų ir svečių.

Penktadienį vakare, rugsėjo 2 d., Jaunimo Centre įvyko registracija ir sutiktuvių vakaras, kuriame susirinko virš 400 studentų ir moksleivių ir apie 100 sendraugių ir svečių. Meninę programą išpildė Čikagos moksleiviai ateitininkai. Montaže „Praeitis ir dabartis" dalyvavo J. Konaukaitė, A. Mališauskaitė, J. Šalčius ir L. Skeivalas. Dailioji kūryba buvo atlikta vyresniųjų menininkų. Novelę skaitė rašyt. K. Keblys, humoristinį kūrinį — D. Brazytė, o eilėraščius Nerima Narutė. Vėliau vakare prie Nežinomo Kareivio paminklo Jaunimo Centro darželyje įvyko iškilmės, kuriose žodį tarė dr. V. Manelis, o maldą sukalbėjo kun. Borevičius, S. J. Iškilmes pravedė Leipus. Baigiant buvo sugiedota Ateitininkų ir Lietuvos himnai.

Atidaromasis posėdis

Ateitininkų Federacijos Jubiliejinis Kongresas šeštadienį, 9 val. ryto buvo pradėtas pamaldomis Old St. Mary's bažnyčioje. Mišias atnašavo prel. I. Albavičius. Pamokslą „Ištikimybė Kristui" pasakė kan. F. Kapočius, pabrėždamas krikščioniškąją meilę visose gyvenimo srityse. Kun. J. Kidykas, S.J. perskaitė popiežiaus Jono XXIII sveikinimą ateitininkų kongresui. Prel. P. Juras su kunigais atgiedojo „Libera me, Domine" prisiminti mirusiems ateitininkams.

Congress viešbutyje pirmininkas K. Kleiva atidarė posėdį, pasidžiaugdamas, kad į kongresą suvažiavo virš 1,000 asmenų iš įvairių vietovių.

Sugiedotas Ateitininkų himnas.

Kongreso atidaromąjame posėdyje

Sekretoriatas: Algis Norvila, Kęstutis Skrupskelis, Vida Ribokaitė, Violeta Mikutė, Jeronimas Pleirys. Nuotr. Algio Urbanavičiaus

buvo vysk. V. Brizgys, Lietuvos atstovas Washingtone J. Kajeckas, prel. M. Krupavičius, prof. K. Pakštas, prel. P. Juras, prel. P. Balkūnas, prel. I. Albavičius, marijonų provincijolas kun. J. Jančius, Ona Pabedinskaitė iš Toronto, Kanados, kuri dalyvavo pirmame ateitininkų susirinkime Kaune, „Tėviškės Žiburių" red. dr. Šapoka ir kiti.

Į prezidiumą pakviesti šie asmenys: Viktoras Užupis iš Toronto, Kanada, pirmininkavo kongresui.

Dr. Juozas Girnius, L. Eciklopedijos red., Boston, Mass.

Adv. Jonas Totoraitis, Bogota, Kolumbija.

Juozas Kojelis, ASS Los Angeles vyr. pirmininkas.

Birutė Šlepetytė-Venskuvienė iš Paryžiaus, Prancūzija.

Vida Bražėnaitė-Vaitiekūnienė iš Australijos, kurią atstovavo Jurgis Gilys, neseniai atvykęs iš Australijos, dabar gyvena Chicagoje.

Sekretoriatą sudarė:

Violeta Mitkutė, SAS Los Angeles draugovės atstovė.

Algis Norvila, MAS Chicagos kuopos atstovas.

Jeronimas Pleinys, Hamiltono, Kanadoje atstovas.

Vida Ribokaitė, SAS Omahos, Nebraska draugovės atstovė.

Kęstutis Skrupskelis, Toronto univ. studentas, gyvenąs Chicagoje.

Nijolė Vinkšnaitytė, Brazilijos SAS atstovė.

Sveikinimų Komisija:

Kun. Jonas Borevičius, S.J., Montrealio ASS skyriaus atstovas.

Vincas Kazlauskas, ASS Los Angeles skyriaus atstovas.

Dr. Juozas Kižys, ASS Chicsagos skyriaus atstovas.

Jonas Strimaitis, SAS New Yorko draugovės atstovas.

Vytautas Volertas, ASS Baltimorės skyriaus atstovas.

Rezoliucijų Komisija:

Leonardas Dambriūnas, ASS Washingtono skyriaus atstovas.

Antanas Gilvydis, SAS Detroito skyriaus atstovas.

Dr. Juozas Leimonas, „Vyties" redaktorius, Boston, Mass.

Povilas Kilius, SAS Chicagos draugovės atstovas.

Henr. Idzelis, ASS Clevelando skyriaus astovas.

Registracijos Komisija:

Antanas Balčytis, ASS Chicagos skyriaus atstovas.

Bronius Krokys, ASS Rochesterio skyriaus pirmininkas.

Rimas Lukas, SAS Philadelphijos draugovės atstovas.

Sofija Mažionytė, ASS Chicagos skyriaus atstovas, registracijos pirmininkė.

Irena Valaitytė, SAS Chicagos draugovės atstovė.

Invokaciją perskaitė kun. J. Kidykas, S.J., Ateitininkų Federacijos dvasios vadas.

Ateitininkų kongresas pasveikino popiežių Joną XXIII, Čikagos kardinolą Meyer, Bostono kardinolą Cushing, kuris parašė įvadą į Sibiro lietuvaičių maldaknygės vertimą, prez. Eisenhower, Čikagos mėrą Daley (jo vardu ateitininkus sveikino pulk. John Reilley) ir kitus.

Žodį tarė Ateitininkų Federacijos vadas prof. S. Sužiedėlis, pabrėždamas tikėjimo reikšmę, nes komunizmas dabar nori Dievą nužudyti pasaulyje — visose gyvenimo srityse.

Kun. St. Yla paskaitoje „Pusė amžiaus ateitininkišku keliu" parodė ateitininkų nueitą kelią per 50 metų ir pažvelgė į ateitį, pabrėždamas, kad kovoti reiškia apaštalauti.

Susipažinimo Vakaras Jaunimo Namuose
Nuotrauka Algio Urbanavičiaus

Ateitininkų Federacijos generalinis sekretorius, kun. V. Dabušis pateikė pranešimą apie ateitininkų veiklą. Pagal pranešimą šiuo laiku Moksleivių Ateitininkų Sąjunga turi daugiau kaip 900 narių. Iš jų 720 JAV — 28 kuopos, Kanadoje 93 nariai — 3 kuopos, Vokietijoje 28 nariai — 1 kuopa, Italijoje — 8 nariai — 1 kuopa, Australijoje 48 nariai —4 kuopos ir Pietų Amerikoje 85 nariai.

Studentų Ateitininkų Sąjunga turi 270 narių su 18 vienetų. Be JAV stipriai reiškiasi Vokietijos SAS draugovė, kiek silpniau Kanados ir Australijos.

Ateitininkų Sendraugių Sąjungoje (pagal turimąją kartoteką) visame pasaulyje yra virš 1,200 narių su 24 skyriais. JAV ir Kanadoje yra 920 narių. Kituose kraštuose sendraugiai dirba to li nuo lietuviškų centrų, užtai jiems priklausyti nelengva.

Akademinis posėdis

Šeštadienį 3 val. p.p. Akademiniame posėdyje Congress viešbutyje paskaitas skaitė trys jauni daktarai. Dr. V. Vygantas skaitė „Ateitininkai ir modernioji civilizacija", dr. A. Liulevičius — „Ateitininkai ir katalikiškoji akcija", ir dr. A. Sužiedėlis — „Ateitininkai ir lietuvių tautos egzistencija. Visos trys paskaitos buvo įdomios ir susilaukė publikos nuoširdaus pritarimo.

Šeštadienio vakare įvyko koncertas, kurį išpildė sol. D. Stankaitytė, sol. St. Baras, sol. J. Vaznelis ir violenčelistas Myk. Saulius. Sol. D. Stankaitytė pasirodė pilnam balso stiprume, padainuodama Banaičio ir Verdi kūrinius. J. Vaznelis gražiai padainavo Jakubėno ir Rossini dalykus, o St. Baras puikiai pasirodė su Gruodžio, Jakubėno ir Verdi kūriniais. Buvo taip pat duetų ir trio, kuriuose visi solistai dalyvavo susilaukdami užsipelnytų ovacijų. Violenčelistas Myk. Saulius ir pianistas Al. Kučiūnas grojo įdomią K. Banaičio „Rapsodiją Sonatą", susilaukdami gausių publikos aplodismentų. Solistams akomponavo Aleksandras Kučiūnas.

Sekmadienį, rugsėjo 4 d. iš ryto įvyko atskiri sąjungų posėdžiai.

Ateitininkų Sendraugių Sąjungos posėdyje žodį tarė ASS pirmininkas dr. V. Manelis, po kurio maldą sukalbėjo prel. P. Juras. Toliau žod. tarė ASS referentas St. Lušys. Paskaitą „Visuomeniškumas ir inteligentiškumas ateitininkuose' 'skaitė kun. V. Bagdanavičius, MIC; koreferentu buvo A. Žemaitis. Po to sekė pranešimai ir diskusijos.

Studentų Ateitininkų Sąjungos posėdyje pirmą žodį tarė buvęs SAS pirmininkas S. Leimonas. Sekė SAS referento dr. V. Vyganto žodis, o po to buvo pristatyta nauja SAS Centro Valdyba. Toliau J. Šoliūnas skaitė paskaitą „Ateitininkai studentai ir akademinė jaunuomenė". Koreferavo R. Šliažas.

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos posėdį atidarė MAS pirmininkas V. Kleiza. Maldą sukalbėjo kun. dr. Ig. Urbonas, MAS dvasios vadas. MAS referentas inž. Rugelis tarė žodį. Kun. dr. P. Celiešiaus paskaitą „Ateitininkų moksleivių ugdymasis inteligento uždaviniam" paskaitė R. Kasperavičius, koreferavo A. Skirmuntaitė.

Jaunučių Moksleivių posėdyje žodį tarė MAS jaunučių vadas P. Narutis. Maldą sukalbėjo kun. dr. V. Rimšelis, MIC, Vakarų apygardos dvasios vadas. Sekė pašnekesys, Ištikimybė Kristui, ištikimybė Lietuvai". Posėdyje taip pat įvyko Lituanistikos pažinimo varžybos ir meninė jaunučių programa.

Po posėdžių 12 val. visi ateitininkai su vėliavomis organizuotai žygiavo eisenoj į Švč. P. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią giedodami „Dievas mūsų prieglauda ir stirprybė." Pontifikalines mišias atnašavo vysk. V. Brizgys. Pamokslą „Ištikimybė Lietuvai" pasakė prel. M. Krupavičius. Laike mišių visa bažnyčia giedojo T. Markaičio, S.J., ir kun. St. Ylos rašytas mišias. Pamaldos baigtos giesme „Marija, Marija".

Baigiamasis posėdis

3 val. p.p. Marijos Augštesniojoj mokykloj įvyko baigiamasis posėdis, kuriame žodį tarė Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininkas dr. A. Damušis, pasidžiaugdamas pavykusiu kongresu. Po to sekė sveikinimai ir pranešimai iš Sąjungų posėdžių. Taip pat žodį tarė J. E. vysk. V. Brizgys. Po deklaracijos prezidiumo pirmininkas tarė uždaromąjį žodį, užbaigdamas su šūkiu „Ištikimybė Kristui, ištikimybė Lietuvai". Maldą sukalbėjo prel. J. Balkūnas. Kongresas užbaigtas Lietuvos Himnu.

Vakare Congress viešbutyje įvyko šaunus banketas, į kurį labai gausiai susirinko kongreso dalyvių. Bankete įspūdingai dainavo sol. Pr. Bičkienė, kuriai akompanavo V. Jakūbėnas, Kalbas pasakė Lietuvos atstovas J. Kajeckas ir prof. K. Pakštas. Po banketo buvo šokiai.

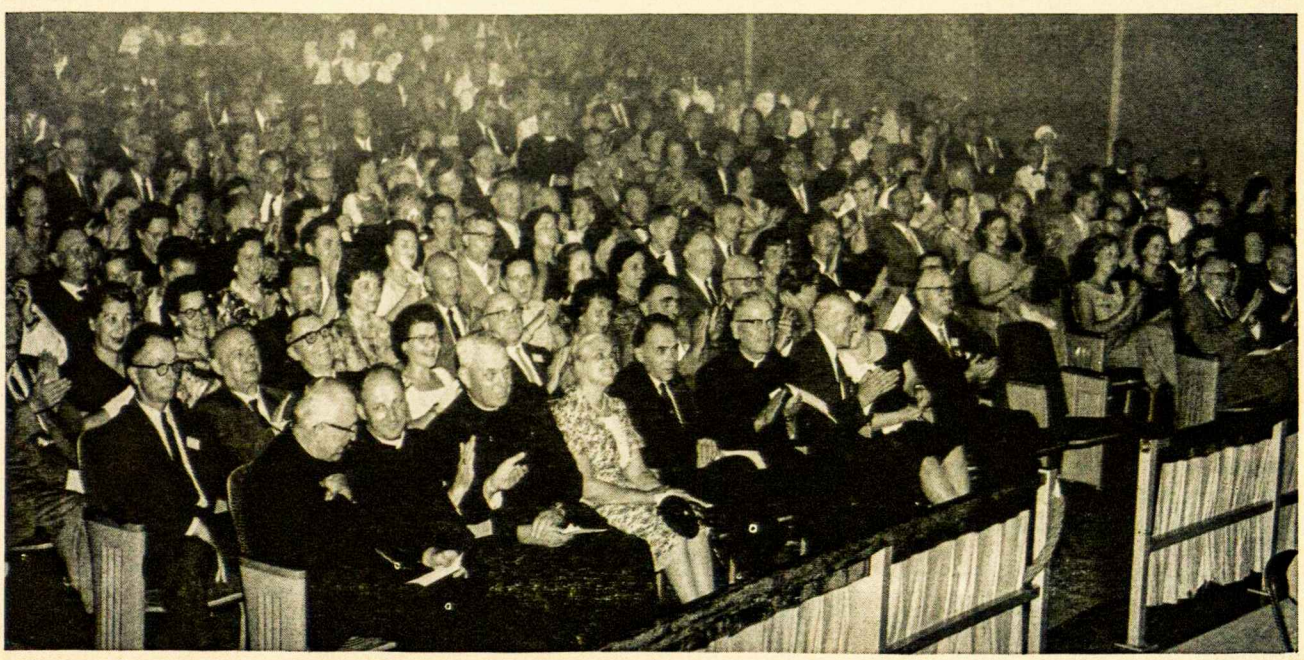

Kongreso koncerto publika

Nuotrauka V. Noreikos

Kongreso posėdžių „Auksinė salė".

Nuotrauka Algio Urbanavičiaus

Laisvosios Europos ateitininkų suvažiavimo žodis ateitininkams už geležinės uždangos

Lietuvių katalikų Federacija "Ateitis" šiais metais švenčia 50 metų sukaktį. Laisvojo pasaulio ateitininkai didžiąja dalimi renkasi jos paminėti į Ateitininkų Jubiliejinį kongresą Čikagoje., JAV rugsėjo pirmomis dienomis. Tie, kurie gyvena Europoje, susirinko jau dabar Miunchene Pasaulinio Eucharistinio Kongreso metu — iš Italijos, Austrijos, Prancūzijos, Anglijos, Švedijos; iš Kanados, Jungtinių Amerikos Valstybių ir net iš tolimosios Australijos. Viso pasaulio bendrojo džiaugsmo šventėje dalinamės ir mes tarpusavyje tiek savo džiaugsmu, tiek rūpesčiais bei viltimis.

Bet mūsų džiaugsmas toli gražu negali būti pilnas, nes mūsų tarpe trūksta Jūsų, brangieji broliai ir sesės, nes jau dvi dešimtys metų, kaip mes nebegalime be baimės su Jumis susitikti, kartu keliauti ir kalbėti apie viską, ko tik trokšta mūsų širdis. Mes žinome, kad Jūs mūsų neužmiršote. Žinokite, kad Jūs taip pat esate kasdieną mūsų mintyse ir darbuose. Šio suvažiavimo metu mes dar karščiau trokštame su Jumis viskuo dalintis ir, negalėdami kitaip, norime nors keletu žodžių kreiptis į Jus su viltimi, kad jie anksčiau ar vėliau, vienu ar kitu būdu Jus pasieks.

Mes žinome Jūsų vargus ir kančias. Mes gėrimės Jūsų nepalaužiamu tvirtumu kovoje už visa, kas žmogui yra šventa ir brangu; liūdime kartu su Jumis ir lenkiame galvą prieš Jūsų sudėtas aukas. Mes didžiuojamės, galėdami ir save vadinti lietuvių tautos vaikais — tautos, tokios mažos savo skaičiumi, bet tokios stebinančiai galingos savo dvasia.

Ar Jūs dar mums tikėsite? Komunistai bando Jus įtikinti, kad mes ieškome tik savo naudos. Jie sako, kad mes tik todėl norime laisvės Tėvynei, kadangi norime atgauti savo ten likusius turtus, kad mes norime tik augštų vietų ir nenupelnytos pagarbos.

Tai yra melas. Mes mylime Jus ir trokštame tiktai, kad Jūs būtumėte laisvi ir laimingi. Mūsų didžiausias troškimas — padėti Jums visomis mūsų jėgomis. Padėti dabar, kol mūsų Tėvynė dar turi vergauti svetimiesiems; padėti tada, kai ji nusikratys svetimųjų vergijos našta ir vėl galės savarankiškai spręsti savo likimą ir ieškoti to, kas yra geriausia ne jiems, o visai mūsų tautai

Mes Jūsų niekada neužmiršome ir niekada neužmiršime. Jūsų troškimai yra ir mūsų troškimai, Jūsų vargai — ir mūsų vargai. Mes, kaip ir Jūs, gyvename ta pačia viltimi, kad melas ir prievarta vieną dieną nebeišlaikys ir tiesa bei laisvė paims viršų. Tada mes vėl būsime su Jumis toje pačioje mūsų visų žemėje, mūsų visų Tėvynėje, su kuria savo brangumu mums negali prilygti joks šios žemės kraštas, jokia grynai medžiaginė laimė, jokia tuščia ir praeinanti garbė.

Jūs ir mes esame viena. Tik svetima fizinė jėga mus laiko išskyrusi. Bet ateis laikas, kai tironų jungas subyrės. Tada mes susirinksime iš visų pasaulio kraštų ir tada niekas mūsų daugiau nebeskirs.

Ateitininkų Federacija apima moksleivius, studentus ir universitetus baigusius vyresniuosius. Visi kartu susirinkę sveikiname Jus, linkėdami nepalūžti ir ištverti iki galo. Sveikiname Jus ypač mes — jaunimas, kurie perimame ir toliau nešame prieš 50 metų uždegtą ateitininkų judėjimo ugnį. Dalinamės su Jumis nepalaužiama viltimi, kad vieną dieną ši ugnis grįš į mūsų tėvų namus, ir Jūs galėsite būti jos tolimesniais gaivintojais ir kurstytojais.

Melas, klasta ir prievarta amžinai išsilaikyti negali. Žuvo Romos imperija, žuvo nacionalistų ir fašistų viešpatijos. Tas pats likimas laukia vieną dieną ir komunizmo tarnų. Melskimės visi kartu, dirbkime ir kovokime, kad ši diena ateitų kuo greičiausiai, kad Kristus, sutriuškinęs mirtį, priartintų ir mūsų Tėvynės prisikėlimą.

Christus vincet — Kristus nugalės!

Miunchenas, 1960. VIII. 6.

Mirus

DR. ANTANUI DAMIJONAIČIUI,

žmonai ir vaikams reiškiame gilią užuojautą.

ATEITIS

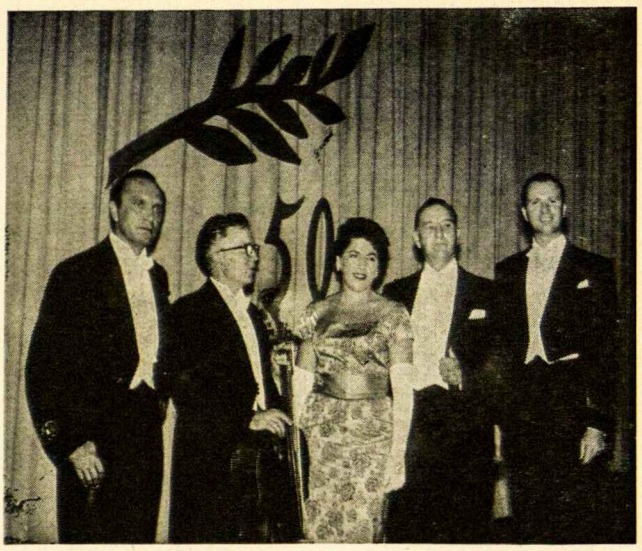

Al. Kučiūnas, Myk. Saulius, D. Stankaitytė, St. Baras, J. Vaznelis — Jubiliejinio kongreso koncerto solistai.

Nuotr. V. Noreikos

JUBILIEJINIS MENAS JUBILIEJINIAME KONGRESE

Manigirdas Motekaitis

Mūsų aukso jubiliejaus kongrese čia, Čikagoje, turėjom geros progos pasirodyti per 50 metų mūsų atsiektus meno laimėjimus muzikoje, dailėje, literatūroje, dramoje ir plastiniame mene, arba pamatyti kasdieniniuose kongreso įvykiuose meno apraiškas, kurios atspindi pavienio ateitininko jautrumą grožiui.

Šiuo momentu, mes dauguma gyvename tokioje Amerikoje, kuri vis klausia: „Ar apsimoka?" „O kokia man iš to nauda?" Arba: „Šiame ar tame nėra pinigo." Pagyvenusiems tokioj aplinkoj per dešimtį metų, šita nuotaika gan stipriai įsisiurbia ir į mus; ypač į tuos, kurie prieš čia atvykdami, turėjom kovoti dėl kiekvieno duonos kąsnio, dėl kiekvieno reikalingo daikto. O šio krašto didis turtingumas gal ir apsvaigino mūsų galvas, taip kad medžiaginio turto ir patogumo siekimas pasidarė vienas iš mūsų gyvenimo tikslų. Tai tikslas, kuris mus nepasotins.

Aš manau, kad ši dvasia šiek tiek atsispindėjo mūsų kongrese meniniu atžvilgiu. Nes menas yra vienas ir „neapsimokančių" dalykų. Žinoma, reikia ką nors parodyti, tradicija reikalauja," — atrodo būta tos minties.

Žiūrėkime, kas buvo. Kongreso pirmas vakaras — susipažinimo — buvo meninis: literatūri-

nis, su šokiais ir pabaigoj procesija link nežinomo kareivio paminklo. Šioj programoj įvyko vienintėlis moksleivių pasirodymas kongrese. Tai melodeklamacija Brazdžionio eilėraščio „Per pasaulį keliauja žmogus," ne drąsiai padeklamuota. Ta nedrąsa gal ir išplaukia iš neįsitikinimo dėl meno tikros vertės. Gerai, kad drąsiai akompanavo pianinu Milda Pakalniškytė.

Įdomi buvo Kęstučio Keblio novelė „Bausmė", jo paties skaityta. Joje išvystomas kontrastas tarp dviejų skirtingo išsimokslinimo karių viename baisesniame kovos įvykyje. Novelė dramatiška, su stipria nervų įtampa. Nerimos Narutės pačios skaityti keturi eilėraščiai lyriškai patiekė Lietuvos kaimo ir gamtos vaizdelių: „Šaltinis", „Klėtys", „Linai", „Metų mišios". Girdėjom ir Danutės Bindokienės „Susitikimą" — sentimentalią naminę sceną, amerikoniškai televizišką.

Labai gerai, kad susipažinimo vakaras buvo pakeltas į vertingesnį pobūvį vietoj tik šokių vakaro. Bet tuo pačiu pasirodė kaikurie nemeniškumai, pav. organizavime. Sugedęs mikrofonas ir užnugario triukšmas griovė skaitytojams įspūdingumą ir sklaidė dėmesį. Vargšas pranešėjas! Po trumpų šokių prie patefono muzikos (vėl meninis minusas) įvyko meninis pliusas. Tai procesija tamsoje link nežinomo kareivio paminklo. Tai labai tinkamas mūsų organizacijai dienos užbaigimas. Didelį įspūdį darė Dr. Juozo Manelio kalba prie paminklo žibintų, gerai paruošta ir atlikta.

Šeštadienį, kongreso koncertas. Gaila, kad jis nebuvo mūsų menininkų reprezentacija, nes geriausias būdas parodyti organizacijos stiprybę yra per jos menininkus. Negalėjom pasidžiaugti ateitininkų per 50 metų atsiektais laimėjimais mene.

Programoje dalyvavo Dana Stankaitytė, sopranas; Stasys Baras, tenoras; Jonas Vaznelis, bosas; violončelistas Mykolas Saulius ir akompaniatorius Aleksandras Kučiūnas. Turėjom trijų dalių programą, trijų rūšių muzikos. Pirmoje dalyje keturios populiarios lietuvių kompozitorių dainos, padalintos tarp solistų. Jonas Vaznelis gerai perdavė nuotaiką. Bet jame ir pas Daną Stankaitytę trūko spalvingumo įvairumo.

Antra dalis buvo Kazio Viktoro Banaičio Rapsodinė Sonata violončelei su fortepijonu. Tai labai įdomus ir įvairiai nuotaikingas kūrinys, pilnas liaudies motyvų. Violončelisto Sauliaus išpildymas šios sonatos ir buvo stipriausias programos punktas. Tik negerai, kad solisto partija buvo akompaniatoriaus nukelta į tolimą antrą vietą garsumo atžvilgiu. Tas labai trukdė kūrinio perdavimą publikai.

Trečioji dalis sudėta iš Verdi, Rossini, ir Gounod operų ištraukų.

Bendrai paėmus, gan aukšto lygio, nors ir ne visai savas, koncertas atgaivino karšto oro prislėgtas širdis. O žvilgterint į visą kongresą, pasigendu 50 metų ateitininkiško darbo veiklos rezultatų ne tik muzikoje, bet ir dailėje, literatūroje, dramoje, plastikoje ir kituose menuose. Kur mūsų šulai?

Yra du būdai kurį nors darbą atlikt. Vienas, tai išpildyt tik pagrindinį darbo uždavinį. Tai vadinčiau mechanišku arba vergišku darbu. Kitas būdas, tai meniškas. Jis atlieka darbą sąžiningai, su tikslu mintyje. Jis nebijo įdėt ekstra energijos, sau nepatogumo, kad paskiau kitas galėtų geriau džiaugtis darbo vaisiais. Svarbiausia, jis prideda ką nors visai neprašyto. Taip kaip geras dėdė vaiką pavaišintų ledais. Nors mes ne visi vaikai, tačiau vistiek malonu kad, pavyzdžiui, Ateitininkų Vadovo viršelis buvo dailiai paruoštas. Buvo malonu, kai sekmadienį per mišias visų buvo giedotos naujos kun. Bruno Markaičio mišios. Buvo smagu klausytis gerai paruoštų posėdžių bei paskaitų: D-rų Sužiedėlių, Dr. Girniaus, Dr. Vyganto, Dr. Liulevičiaus ir kitų. Gera girdėti solistę Prudenciją Bičkienę dainuojant bankete. Labai smagiai praėjo organizuotos liaudies dainos bankete. Tą banketą maloniai paįvairino dabar A. A. Prof. Pakštas. Tinkamai parinkta Congress viešbutis kongresui, auksinė salė aukso jubiliejui. Tik nesuprantu, kodėl numeris 50 išdažytas auksiniais dažais ant gelsvo fono? Beveik nesimato.

Visi tokie nelaukti laisvos valios veiksmai ir darbai atneša gyvybę asmeniui, šeimai, organizacijai, tautai, ir pasauliui. Jie plaukia tiesioginiai iš krikščioniškosios meilės principo. Žmogaus vaizduotė ir pastangos juos paverčia meniškais. Bet jų neina įvykdyti iš karto. Reikia palengva treniruotis šiuo atžvilgiu kasdieniniame gyvenime, kol, sekančiame kongrese, gal Lietuvoj, galėsime parodyt savo pastangų vaisius viešai.

ASTAI KLEIZIENEI,
jos mylimai mamytei mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Clevelando SAS Draugovė
ir
ATEITIS

JAUNUČIŲ ŽYGIS Į VILNIŲ

Į Jubiliejinio At-kų Kongreso Jaunučių posėdį Marquette Parko lietuvių parapijos salėje rugsėjo 4 d. 9.30 val. ryto susirinko apie 80 jaunučių. Susirinko ne tik punktualiai, bet ir puikiai pasiruošę posėdžiui: išmokę gražiai dainuoti sutartas daineles ir šokius ir dar kiekvienas savo atskirą pasirodymą paruošęs. Labai gaila laikas neleido visiems parodyti savo mokėjimus. Eilėraščių negalėjo pasakyti: Valaitis Vytautas, Valaitis Algimantas, Regis Algis, Regis Linas, Kybartaitė Nijolė, Valančiauskaitė Laima, Paukštys Stepas, Stončytė Danguolė, Kliorys Vytautas, Eivaitė Marija, Alianskaitė Silvija, Barzdukaitė Dalia. Visi jie mokėjo labai gražių eilėraščių. O gražių mįslių ir patarlių atsinešė: Paskočimaitė Živilė, Skiriutė Irena, Degutytė Rožytė, Žilevičiūtė Marytė, Kuprys Saulius, Augiutė Rūta, Beleška Vytautas. Tikimės, kad jie tai, ką paruošė, galės parodyti pirmojo susirinkimo arba kitokia proga.

Jaunučių posėdį atidarė MAS Centro Valdybos atstovas P. Narutis. Jis atkreipė dėmesį, kad Jaunučių posėdis yra iš visų Kongreso posėdžių pats svarbiausias, ne tik todėl, kad jaunučiai pirmą kartą į Federacijos Kongresą įsijungia, bet ir todėl, kad Kristus, kuris yra mūsų visų Vadovas, labiausiai myli jaunučius ir prašė Jaunučių, kad jie savo galinga malda šiandien paprašytų Lietuvai laisvės.

Maldą - invokaciją sukalbėjo kartu su jaunučiais kun. dr. V. Rimšelis. O ateitininkiškąjį sveikinimąsi priminė ir pamokė — Dėdė Juozas — Kun. Šeškevičius: „Garbė Kristui! Garbė!"

Pavyzdinį susirinkimą labai sklandžiai pravedė p. Augienė. Susirinkimą pradėjo pasikalbėjimu: „Ištikimybė Kristui — ištikimybė Lietuvai" Aiškiu ir vaikams suprantamu būdu mokytojas Kavaliūnas davė gražių pavyzdžių apie „Šiluvos", „Liurdo" ir „Fatimos" Marijos šventoves,

Kun. V. Dabušis ir jaunučiai

Nuotrauka Vytauto Maželio

kur Marija prabilo į pasaulį ne per profesorius, generolus, studentus ar kitus suaugusius, o per vaikučius to paties amžiaus kaip čia susirinkę jaunučiai.

Po religinio pasikalbėjimo jaunučiai patys įsijungė į programą: Abromaitytei Ritai akomponuojant padainavo „Aš esu lietuvis", gražiai padeklamavo Alianskas Liucijus „Šiaurės pašvaistė", „Mikalonytė Gailiutė „Tautos Globėjai", o Krokytė Ramunė ir Krokytė Juratė padainavo „Lietuvi, ar tau negaila".

Ir štai, Jaunučiai pradėjo žygį į Vilnių, talkininkaujami p. Lieponienės. Nuvažiavo traukiniu į New Yorką, laivu perplaukė per Atlantą ir Baltijos Jūrą, išlipo Klaipėdoje ir vėl traukiniu į Kauną. Kaune jaunučius pasveikino — Skyrius Ričardas kaunietiškai „Dzig, Dzig", ir vėl jaunučiai važiavo traukiniu iki Neries ir Vilnelės santakos ir čia Narutis Vytautas atskleidė Vilniaus įkūrimo paslaptį papasakodamas Gedimino sapną. Scena buvo labai gražiai dekoruota (p. Beleškos rūpesčiu) Vilniaus pilies ir geležinio vilko inscenizavimu. Ir dabar Vilniuje eilėraščius gražiai padeklamavo Vindašiutė Gražina „Šv. Kazimieras", Butvilaitė Rūta „Vilnius prieš Aušrą". Sunku bus įsivaizduoti tą žygį į Vilnių tiems, kurie čia kartu nebuvo, bet galit paklausti Degutį Laimutį ir jis visiems galės padainuoti „Vilniuj buvom".

Jaunučiai parodė, kad jie moka gražiai pažaisti: „Sėjau rūta, sėjau mėta", „Pučia vėjas", „Jurgeli meistreli". O Kojelytei Onutei padainavus pirmą posmą „Graži tėvynė mano", visi vaikai tą dainą gražiai užbaigė. Pajudėję ir padainavę visi jaunučiai grožėjosi vaizdingu Šimaitytės Audronės deklamavimu su lėle „Lėlytė". Čia pat parodė „Vaizdelį iš vaidinimėlio" Cicero grupė: Kriaučiūnaitė Bernadeta, Arštikytė Audronė ir Latožaitė Rita. Marquette Parko jaunučiai: Paukštytė Danutė, Lieponytė Birutė, Lieponis Jonas, Vindašiutė Gražina atliko dailųjį skaitymą „Vilkas ir Lapė". Gražų valsą paskambino Abromaitytė Kristina. Paukštytė Danutė pasakė eilėraštį „Lietuva", solo padainavo Mikalonytė Gailiutė „Aš išėjau į girelę", Stončius Pijus pasakė eilėraštį „Mylėk, Lietuvi". Kojelytė Daina iš Los Angele pasakė eilėraštį „Aš mergytė", Kutkutė Kristina iš Detroito „Dainuok Motulė", Jasaitytė Jūratė „Oi neverk motušėle" ir eilėraščius užbaigė Labanauskas Ignas, nes toliau jau laikas nebeleido jų sakyti. Bet dabar pasipylė mįslės ir priežodžiai, didelė dalis iš jų buvo atspėta, bet ir jos nevisos dėl laiko stokos buvo išsakytos, nes laukė Marquette Parko tėvų rūpesčiu paruoštas užkandis.

Be Čikagos jaunučių čia buvo atstovaujama:

Detroito — Kutkutė Kristina,

Clevelando: Razgaitis Kazimieras, Žilevičiutė Marytė, Razgaitis Antanas, Kliorys Vytautas, Brizgys Bernardas,

Los Angeles: Kojelytė Daina,

Ročester: Krokytė Ramunė, Krokytė Jūratė.

Gražiai nuskambėjusiu Lietuvos Himnu jaunučiai savo Jubiliejinio Kongreso posėdį užbaigė. Gavę po tautinę vėliavytę, jaunučiai gražioje rikiuotėje įsijungė į bendrą Federacijos eiseną į iškilmingas pamaldas.

Malonu, kad jaunučių globėjai gražiai paruošė jaunučius, ypač daug prisidėjo p. Lieponienė iš Marquette Parko ir p. Kriaučiūnienė su p. Prapuolenytė iš Cicero. P.Mikalonienė, Barzdukienė, Kybartienė ir p. Butvila iš Marquette Parko puikiai paruošė salę posėdžiui. Iš šio Jubiliejinio At-kų Kongreso posėdžio jaunučiai byloja į visus laisvajame pasaulyje esančius tėvus ir prašo: „Neužmirškite mūsų, ir mes norime pasilikti lietuviais!"

LIAUDA

KAŽIN

Seniai pavasariu sužydo jau griuvėsiai,
Širdis aprimo varžtuose vargų.
Ir karo atminimų, knygose įsėtų,
Užuomaršoj daigai vien bąla nederliu.

Ir tūkstančiai keliais saulėtais, be pavėsių,
Gyvenimo džiaugsmu triukšmingai iriasi
pirmyn.
Ir tūkstančiai kitų šešėliais, siluetais
Likimo vieškeliu tyloje grimsta nebūtin...

Kažin kas amžių smėlio toliuos inkrustuotas
Paliks žymes, jog buvo jis kadais žmogum,
Ar tas, kurs vėjo nešamu lapu smilties grūdą
lietė,
Ar tas, kurs jame smego kančios inkaru...

PER PRIZMĘ

Šeštasis ateitininkų kongresas jau perėjo istorijos lapų nuosavybėn. Nesulaikoma laiko tekmė tokį likimą taiko visiems gyvenimo reiškiniams, neišvengiame ir mes to. Tačiau gausūs liudininkų būriai, išgyvenę šį iškilmingą įvykį, ilgai savo atmintyje džiaugsis tuo jubiliejiniu kongresu. Kiekvienam tie džiaugsmo momentai bus skirtingo pobūdžio, tačiau nėra abejonės, kad visi dalyviai jų turėjo ir juos išsinešė iš šio sąlėkio. Ties kai kuriais tokiais iškilesniais momentais norėtųsi trumpai sustoti.

———

Kas abejoja ateitininkų fiziniu stiprumu, kas neigia jų organizacinį susipratimą, tam sekmadienio žygis bažnyčion turėjo sukelti daug abejonių savo įsitikinimų tikrumu. Tūkstantinės eisena lietuviškoje bendruomenėje neįprasta; net ir bendrinės organizacijos retai tokias viešas demonstracijas sugeba pravesti. Ir kaip gražiai tas žygis derinosi su visa kongreso mintimi. Žygiavome bažnyčion dalyvauti Šv. Mišiose ir išklausyti pamokslo apie mūsų ištikimybę Lietuvai. Iš periferijų Chicagon atvykę užtikrintai sau išblaškė organizacinio silpnumo abejones; visus ši eisena stiprino ir jungė. Įspūdinga buvo ir tai, kad žygiavome visi. Nebuvo čia vietos kartų skirtumam nuo mūsų atžalyno — jaunučių iki Voronežo laikų sendraugių visi jungėmės bendram ištikimybės pareiškimui Kristui ir Lietuvai.

— * —

Sakoma, kad emigracijoje gyvenimas dažniausiai stovi vietoje ar regresuoja. Kad tame daug tiesos, galime patvirtinti konkrečiais mūsų bendruomenės gyvenimo faktais. Nesvetimas yra ir tvirtinimas, kad katalikiškos pasaulėžiūros žmonės daugiau konservatyvaus nusiteikimo, laikosi jau įprastų dalykų, naujesnio vengia. Nenuostabu tad, kad ne vienas skirtingos pažiūros asmuo tikėjosi, jog mūsų kongresas praeis šių tipingų bruožų šviesoj. Ir kaip tokie turėjo apsirikti. Šitokį galvojimą paneigė daugelis reiškinių; čia tesinori sustoti ties jaunosios kartos išvedimu į plačiąją viešumą. Rengėjai akademinį posėdį pašventė jaunosios kartos pristatymui. Tuo pačiu ir intelektualinis kongreso momentas ryškiausiai buvo piešiamas neseniai šiame krašte mokslus baigusių ateitininkų. Pasitikėjimas jais ir pavedimas jiems šio svarbaus uždavinio labai ryškiai parodo drąsų, realiai suprastą idealistinį nusiteikimą. Juk mūsų aplinka, mus taip aiškiai į ghetto mentalitetą stumianti, labai palanki (gal net gundanti) laikytis seno, jau įprasto ir taip paaukoti pažangą. Pasipriešinimas tam rodo mūsų gyvastį; ne be reikalo mes sutapatinami su ateitimi.

— * —

Teks palaukti Kongreso Darbų pasirodymo; šiuo metu dar per anksti vertinti konferencijų metu išreikštas mintis savo visumoje. Tačiau jau dabar ryškios kai kurios sąvokos. Norėtųsi čia bent trumpai suminėti dr. A. Sužiedėlio išvystytą mintį, siejančią mūsų tautinį susipratimą su artimo meilės principu. Tai naujas sąvokinis klausimo sprendimas lietuviškoje bendruomenėje. Reikia manyti, kad jis atras platesnio atgarsio tautiečių tarpe. Ir jei kongreso rezultatai tesiribotų vien šios sąvokos išnešimu į platųjį gyvenimą, mūsų kongresinės pastangos jau būtų pateisintos.

— * —

Apie sendraugių veiklą yra įvairių nuomonių. Kiekvienas savo tvirtinimo įrodymui sakosi turįs pamatuotų davinių. Nerūpi man čia nustatyti kas teisingesnis, tačiau sendraugių posėdis sekmadienio rytą ryškiai parodė, kad turime daug sendraugių, jie savo sąjunga domisi ir iš jos laukia veiklos, kuri juos patenkintų, jiems duotų organizacinį prasmingumą. Šia prasme naujosios centro valdybos ir laukia aiškūs, kad ir gan sunkūs, uždaviniai.

Įdomūs buvo ir pranešimai apie atskirų kraštų veiklą. Įspūdžio padarė kun. Šeškevičiaus pranešimas apie ateitininkų veiklą Brazilijoje. Kongrese dalyvavo ir gyvas tos veiklos įrodymas — visas būrys studentų ir moksleivių ateitininkų iš Sao Paulo. Esu tikras, kad jie skaičiumi viršijo ne vieną kur kas arčiau prieš Chicagos esančias ateitininkiškas kolonijas atstovų grupę. Tai neturėtų būti; tačiau atsakymo esmė tikriausia glūdi susipratimo ir aukos dvasios tikrame pajutime.

— * —

Pirmą kartą kongreso rėmuose atskiram posėdžiui rinkosi ir ateitininkiškas atžalynas. Kas taip rūpinasi savo organizacijos prieaugliu, tam ateities perspektyvos tegali būti džiuginančios. Ir kaip prof. Damušis savo paskaitoje pastebėjo, jaunučiams šiuo metu vadovaująs (ir tuo posėdžio pravedimu sielavęsis), savo metu dalyvavęs aktyvioj rezistencijoje prieš okupantus ir jų kalėjimuose kankintas, šiuo laiku atradęs naują (gal naujos rezistencijos kovos?) plotmę P. Narutis yra puikus pavyzdys jaunųjų ateitininkų globėjų klausimo sprendime.

— * —

Kongreso metu pasirodė ir 3 leidiniai. Visuomenei ateitininkai pristatė jauną poetę Vitaliją Bogutaitę - Keblienę, išleisdami jos pirmąjį eilių rinkinį. Prof. Ereto parengtoje monografijoje apie Stasį Šalkauskį rasime daug vertingos medžiagos apie mūsų didįjį ideologą. Pasirodė ir ilgai lauktas Ateitininkų Vadovas, parengtas prof. kun. S. Ylos. Organizacinių klausimų sprendimui tai bus labai vertingas šaltinis. Autoriaus nuolatinį rūpestį ateitininkijos klestėjimu rodo ir tas taurus faktas, kad jis antrąjį Vadovo egzempliorių paskyrė ir įteikė jauniausiam ateitininkui (pirmasis buvo skirtas Federacijos Vadui). Mums dabar reikia visus 3 leidinius įsigyti ir į juos įsigilinti; neatidėkime to vėlesniam laikui.

— * —

Tokio masto parengime pasitaiko ir netikslumų. Neprasminga jas čia minėti, tačiau trumpai norisi stabtelti ties vienu. Negerai, kad prel. Krupavičius ateitininkiškus principus sumažina iki 3, neminėdamas nei inteligentiškumo nei šeimyniškumo. Tikram ateitininkui visi principai svarbūs ir jie kartu sudaro integruotą pasaulėžiūrą. Jei nebūtų šiandien tinkamo dėmesio skiriama šeimyniškumui, mūsų lieutviškumas stovėtų kur kas blogesnėje plotmėje. Jei nepabrėžtumėme inteligentiškumo, mūsų visuomeninis darbas būtų grynai funkcinis be gilesnio idėjinio turinio. Todėl ir svarbu visus 5 principus ugdyti kiekviename ateitininke, ir jų integraliame suderinime glūdi ateitininkijos pasisekimas.

— * —

Bematant praeis vėl 5 metai ir tada vyksime į septintąjį kongresą. Tačiau kongresan vykti nepakanka. Reikia jam ir pasiruošti, o tai geriausiai galima įgyvendinti uoliu domėjimusi ir darbavimusi savo vietovėj vykstančia ateitininkiška veikla. Liks šis pasakymas tuščiais žodžiais, jei ateitininkas neturi savo sąjūdį liečiančio sąmoningumo. Ar mes jo pakankamai turime?

Vytenis

Kongreso sekretoriatas: A. Norvilas, N. Vinkšnaitytė, V. Ribokaitė, V. Mitkutė.
Nuotrauka Vytauto Maželio

MERGAITĖ

JULIUS SKIRGA

Gandas, kad apsilankyta pas Vytus gandro ir palikta nežmoniškai spurdąs rišulėlis, prikėlė kaimynystę iš įprasto snaudulio. Tartum gaivalingas čiaudulys pakratė kiekvieną savaip. Kaimynas batsiuvys dar standriau užleido užuolaidą ir prie lempos šviesos ėmė tašyt galvą viniai, tartum norėdamas sulygint su žeme. Iš principo. Vytuose penktmetė Aliutė stovėjo ištisomis valandomis prie lopšio ir būtybę su vystyklais ir grafkom rijo akimis.Kampe snaudė užmiršta lėlė. Ir visi laukė, ką pasakys dėdė Morkus.

— Mama, — tarė vieną dieną tik ką iš darbo atplušęs tėvas, — ar dėdė Morkus šiandien vakarieniaus su mumis?

— Kaipgi, juk kiekvieną trečiadienį jis čia. Kodėl klausi?

— Maniau, kad gal jau nebeateis. Jis dar man ligi šiolei neatleido, kad pirmoji jo šeimos pusės atžala — mergaitė... Na, o dabar... situacija, berods, pablogėjo...

Lygiai septintą suspiegė durų skambutis, o paskui jį — pažadintas kūdikis. Pro duris įžengė jau metų aplamdytas, bet dar tvirta eisena vyras. Dantyse išsibėgėjusios pypkės žiežirbos dilgino ūsus, o pro uždribusius antakius žaibčiojo žvilgsnis, meškino letena glostąs. Neatskiriamą draugą, didelį juodą skėtį su geltona rankena pastatęs į kampą, atsisuko į naująjį tėvą.

— Vadinas, taip ar ne?

— Taip ar ne??.. taip... gimė...

— Atsakyt prašau į klausimą.

— Netikit, štai, va, miegamajame rėkia ant mamos rankų...

— Vadinasi, vaidini arklį, kad man dantis rodai. Kur tas rėksnys?

Supamas tilo kūdikis. Priartėjus veriančiam žvilgsniui, lyg jo nebodamas, kūdikis visai nutilo ir ėmė kumščiuotis oru, burbuliuot kažką.

— Ne rėksnys, dėde, o rėksnė, — čypsojosi motina.

— Ach, šitaip, vadinasi... vadinasi...

Vakarienė prašliaužė tyloje. Skambėjo tik peiliai, šakutės, Aliutė. Nutilo ji. Pasekė ją peiliai, šakutės. Salione paliko bežiovaujančios tuščios peleninės, nes dėdė Morkus, su paskutiniuoju kąsniu pasiėmęs skėtį, išėjo pro duris.

— Po šimts žvirblių pabalnotų!! Aš daugiau to nebetoleruosiu savo namuose!.. Aš čia šeimininkas! Ar mergaitė vaikas, ar ne?!.. Ar aš arklys, ar ne?!.. Apkerpėjęs žlibaila, jis man šeimos reikaluose diktuos! Kad nesulauktų...

— Vytai, valdykis, — tramdė žodžiais, it vadelėm, žmona. — Žmogus jau nebejaunas, tad ir į keistokus užmasčius neturėtume tiek kreipti dėmesio. O berods...

... jis man dėdė. Taip, aš žinau tą faktą, ir labai gaila, kad gimdamas neturėjau balso pasirinkt kitą giminę... Ir dar maitink jį kas trečiadienį pagal tradicijas. Senas gaidys, tik žino po svetimą kiemą šmaikštytis, lyg lordas, suteikdamas mums privilegiją jį matyti.

O kur gi kitur žmogus eis, jeigu ne čia, kai su visais susipykęs gyvena vienas, kaip pirštas. Nuo dėdienės mirties visai juk nuo žmonių atšalo. Nei jam kur beužeit, nei su kuo bekalbėt. Tai nors čia, va, kartą į savaitę mūsų tarpe pabūna. Ir nemanyk, nors jis to ir neparodo, jam vienintėlė proga pasižmonėti yra brangi...

— Pasižmonėti! Ką aš girdžiu kiekvieną trečiadienio vakarą: tai šitas nusibankrutavo, tai anas nusipolitikavo. Ir vien dėl to, kad nedarė taip, kaip dėdei Morkui atrodė, jog turėjo daryti. Senais dūmais tegyvena vien žmogus. Et! ką čia dar kalbėti. Bet mano namuos po kampus manęs nestumdys, kaip sau norit! Sužinos jis mano nuomonę vaikų atžvilgiu... Ir ne paštu, o tiesiai į akis drošiu.

Savaitė pralėkė kaip visos. Naujagimei duotas Sigutės vardas formaliai įjungė į tautiečių bendruomenę. O sekantį trečiadienį įtampa jau buvo atslūgusi. Giliai širdy ir dėdė ir brolvaikis jautė perdaug žodžiais ožius ganę. Kalba sukosi apie orą, maistą lėkštėse. Formalumo dėliai. Tik vienos Aliutės akys žaibčiojo tai tėvo veidan, tai dėdės, nors pastarojo ir bijojo tiek, kiek ir jo skėčio. Staiga pragydo plonas balselis:

— Tėte, tu sakei kažką dėdei pasakysi?

— Aš sakiau kažką dėdei pasakysiu?

— Kad jis senas gaidys ir...

Kad jis senas gaidys?!!?..

... ir po svetimą kiemą...

— Aliute!! Prašau tučtuojau į savo kambarį!

Tai buvo motinos balsas, nes tėvui žirniukai, kurie tuo metu turėjo būti pakeliui į skilvį, įstrigo gerklėje.

— Ach, šitaip vadinasi. Gerai. Daugiau svetimam kieme nebematysit. Jei aš tamstoms tokia našta, labai atsiprašau, bet, berods, galima pasakyti reikalą atvirai į akis, neieškant užkulisų.

— Dėde, dėde mielas, čia nesusipratimas, vaiko išsišokimas, — švelniai mėgino Vytienė

— Vaikai — tėvų pokalbių atspindžiai.

— Teisingai! — atsipeikėjo Vytas. Ir kaip mergaitės, taip ir berniukai.

— Vytai!!

— Ach, šitaip, vadinasi. Aš nieko daugiau nebeturiu ko sakyti. Sudiev.

Durys pačios, berods, išleido išeinantį. Tik joms užsitrenkus, lauke stovėjo senas, palinkusiais pečiais, žmogus.

*

* *

Saulė šypsojos pilnu skruostu dangaus mėlynėje. Apsnūdęs popietės vėjas mieguistai straksėjo parko medžių lapais. Lyg užmiršęs praeivių kepures, pasitenkino šį kartą tik jų žalius lapus kiršinti. Pievos žalumoje, tarp medžių,, bangelėmis rutuliavosi bežaidžiančių vaikų krykštavimas. Ant suolelių sėdėjo tai jauna mama, budria akimi besekdama savo prieauglį, tai metų, it lietaus, nuriūplauti senukai, kurie taip pat į juos žiūrėjo, bet visai kitomis akimis — keliavo praeitin atminimų keliu. Takelių smėly šešėliais margavo praeivių įspaustos pėdos. Ir jų ten buvo visokių, bet dau giausia mažų, delnan telpančių. Ir kaip tik į jas nukreiptos senyvo žmogaus žvilgsnis. Ir jame tilpo ne tik tos mažutės pėdos, bet ir dar kažkas kartaus ir jam vienam težinomo.

—Tu nori saldainio?

Priešais stovėjo dideles ir be galo rimtas akis į jo raukšlėtą veidą įbedusi mergaitė. Vienoj rankoj, už kojos laikoma, kybojo lėlė, o kitoj, ant ilgo koto, saldainio pusrutulys. Ant smakro tebe-

Tikrovė—ne čia

MAMATĖS PERSONAŽO BRUOŽAI

30 m. nuo Š. Raganos mirties

VACYS KAVALIŪNAS

Dažnai meno kūrinys yra gilus autoriaus dvasinis portretas. Ir tada, kai autoriaus jau seniai nebėra, vis dar tebejaučiamas jo dvasios dvelkimas iš jo kūrinių, vis dar tebegirdimas jo balsas, kalbąs į mus per jo personažus.

Praėjo trisdešimt metų nuo Šatrijos Raganos mirties, tačiau ji tebėra gyva. Sutinkame ją "Viktutėje", randame ją ypač "Sename Dvare". atsiskleidžiančią Irutės ir Mamatės personažuose.

Mamatė — vienas iš pačių gražiųjų moters personažų mūsų literatūroje. Iškyla ji realiame istoriniame fone, kur senojo dvaro romantinė dvasia, lyg tolstantis mirštančios gulbės balso aidas, susitinka su vitališkai atgimstančia tautos sąmone. Praeina ji pro mus tarp saulėleidžio ir aušros susimąsčiusiu žvilgsniu, nukreiptu į mistines tolumas.

Mamatė — romantinės dvasios struktūros moteris. Ilgesys, melancholija ir idiliškai lyrinis santykiavimas su išoriniu pasauliu — esminiai jos dvasios bruožai. Nors ji gyvena konkrečioje realaus gyvenimo aplinkoje, kur neišvengiamai susiduria su brutaliais bei ciniškais kasdieninio gyvenimo momentais, tačiau ji stengiasi pro juos praskristi lengvai, lyg plaštakė, bijodama, kad šiurkšti kasdienybė nesuardytų jos sparnų spalvinės harmonijos.

Mamatė — bene vienintelis personažas mūsų literatūroje, kurio gyvenime tiek daug reikšmės turi muzika. Ne koncertai čia turima galvoje, per kuriuos susijungia dvi— Mamatės ir Jonavičiaus — artimos sielos, bet apskritai garsinis — muzikinis pasaulio pajutimas. Garsais — kalba virsta gėlių kvapas: Žinai, Irute, tas meilus kvapas — tai rožių kalba, sako Mamatė savo dukrelei. Ne tik jos akys, bet ir ausys gėrisi konvalijomis: jai rodos, kad iš jų skamba "kažkokia tyli, be galo subtili melodija".

Mamatė čia kiek primena Jurgį Baltrušaitį. Ir J. Baltrušaitis giliai jautė akustinį visatos ritmą ir jį išreiškė savo poezijoje. Tačiau čia yra ir didelis tarp jų skirtumas: J. Baltrušaičio vizijoje malda ir giesmė, kuri susilieja su visatos simfonija, kyla iš išorinės aplinkos — smilgų šlamesio, ramunės susimąstymo ar kryžiumi kopiančio apynio. Mamatė gi išoriniame pasauly, ypač gėlėse — jų kvapuose, spalvose ir formose, girdi simfonijos garsų nuotrupas, ataidinčias iš anapus. Jai gėlės "savo kalba pasakoja apie tokias grožybes, kokių niekados nėra mačiusios žmonių akys, apie tokius balsus, kokių nėra girdėjusios žmonių ausys..."

Romantinė žmogaus koncepcija bus bene pilniausiai atskleidusi žmogų — jo neramią dvasią ir ilgesį. Ilgesys yra ir Mamatės dvasios pagrindinisbruožas. Kai Irutė klausia, kodėl ji visada pradedanti skambinti Schumano "Warum", Mamatė atsako, kad žmogaus sielos esmė yra ilge-

---

lipo daugiaspalvio skanumyno pėdsakai, kurių sluogsnis karts nuo karto plonėjo, kyštelėjus ružavam liežuviukui. Ištiesta rankutė jam dar tebesiūlė gardumyno.

—Mes su Alma atėjom pasivaikščioti, tik nesakyk nieko mano mamytei. Ji ten toli sėdi. Ji supyks, ir Alma verks. Alma tai mano lėlė.

— Vaike, kas tu esi ir ko tu nori iš manęs?

Gali Almą palaikyti, aš leidžiu. Ar tavo mamytė leidžia tau vienam ateit pasivaikščiot takeliu? Mano tėvelis labai pyksta. O ar tu turi dėdę? Aš turiu. Jis labai piktas. Jis pas mus neateina, bet man Liutė sakė, kad jis baisiai piktas.

— Kas toji Liutė?

— Mano sesuo. Bet jei tu būtum mano dėdė, tu nebūtum piktas, ar ne? Liutė bijo dėdės, o aš tavęs nebijau. Ir Alma tave myli, neverkia pas tave. Tu būk mano dėdė.

— Aš... tavo dėdė?..

— Mes eisim pasivaikščioti į parką, aš, Alma ir tu. Ir tada tėvelis nepyks. O kas čia, dėdyte, tavo lazda?

Skėtis... vaikuti... kasgi kitas — skėtis...

Takeliu išsigandusi bėgo moteriškė. Paskui ją devynerių metų mergaitė, mosikuodama rankomis.

— Sigute!.. Sigute, vaikeli!..

— Mama, mes su Alma turim naują dėdę.

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKSLŲ AKADEMIJOS BIBLIOTEKA

ATSKLEISTA KNYGA

Angelė Katelytė

Knyga nėra žmogus. Ji nenešioja galvos ant žmogiškų pečių. Ji neturi nei žmogaus veido, nei burnos. Ji tyli. O vis tik knyga yra gyva... Ji turi savo veidą, ji ir kalba... Iš knygos kalba žmogaus mintys... Knyga riša dabartį su praeitimi. Knyga veda į šviesesnę ateitį visą žmoniją, tautas, žmones. Knyga kalba apie tautos praeitį. Knygoje atsispindi tautos charakteris jos savumai. Iš knygos pažįstame tautos dvasią. Todėl kiekvienos tautos rašytojų kūriniai yra ne vien tik tos tautos dvasios lobynas, bet kartu ir jos tikrasis veidas...

Ir tikrai, visų tautų rašytojų sukurti literatūros veikalai, šalia prirašytų istorijos tomų, taip pat, kalba apie jų tautos praeitį, dvasią. Antai, skaitant prieš Pirmąjį Pasaulinį karą rusų rašytojų parašytus literatūrinius veikalus nesunku juose išskaityti ir tos tautos ne vien tik, medžiaginį skurdą, bet kartu ir jos dvasinius negalavimus. Iš jų veikalų dvelkte dvelkia rusų inteligentijos nihilistinė dvasia. To laiko rašytojai, kaip Dostojevskis, Solovjovas, Čechovas ir kiti, rašydami savo veikalus, neišvengiamai palietė ir tuometinį Rusijos tautos gyvenimą. Tą gyvenimą, kurį pūdė dvasinis nuosmūkis skubiais žingsniais skubėdamas prie baisaus sukrėtimo - katastrofos. Taip pat, ar neatsispindi prancūzų rašytojų veikaluose jų tautos gyvenimas, tautos dvasia ir įsigalėjimas niekšybės, kurios reiškėsi prieš didžiąją revoliuciją?

— Ir reikia pasakyti, kad kiekviena tauta yra tartum gyvas organizmas, kuris vystosi, auga, didėja. Keičiasi laiko dvasia, kurioje tauta gyvena, keičiasi ir rašytojų netik rašomų veikalų stilius, bet ir turinio dvasia.

Lietuviai iš visos tautų šeimos skiriasi ne vien tik savo didinga ir garbinga praeitimi, bet taip pat ir savo skirtingu dvasios pasauliu, savo būdu. Ko jieškodamas kitų tautų dvasios pasaulyje, tikrai nerastum. Todėl labai būtų pravartu, kad lietuvis, o ypač mūsų jaunoji studentija, kuriai nebuvo laimės lemta savo akimis regėti tėvų žemės — Lietuvos, nuodugniau pažintų lietuvių literatūrą, kas labai daug padėtų pažinti netik jos praeitį, bet ir dabartį. Pamilti lietuvio sielą, jo skaisčią tėvynės padangę, žemę su jos žaliuojančiomis ir žydinčiomis pievomis, ošiančiais miškais, tyvuliuojančiais ežerais, tekančiomis upėmis...

Lietuvių literatūra turi jau nemažai prirašytų tomų. Be abejo, juos visus išskaityti reiktų skirti nemažai laiko. Todėl man rodos, kad daug padėtų šiame reikale neseniai išleistos dvi lietuvių literatūros antalogijos: *Lietuvių Beletristikos Antologija* (kurios dar tik pirmas tomas išleistas — antras tomas numatomas išleisti 1961 m.) ir *Lietuvių Poezijos Antologija.* Šiose antologijose, kad ir trumpai bet gan išsamiai, yra surinkta nuo seniausių iki naujausių laikų lietuvių rašytojų prozos ir poezijos kūriniai. Ir tikrai, skaitant šias dvi antologijas, gan vaizdžiai atsispindi anų laikų lietuvio baudžiauninko, ponų slegiamo medžiaginis gyvenimo skurdas, rusų atnešti tautai vergovės pančiai. Ten pajunti ir tautos laisvės ilgesį, tautinio atgimimo tekančią aušrą. Ten matai, kai kilo ir brendo visai tautai laisvės rytas. Taip pat ir laisvės laikotarpyje jauti, kaip reiškiasi lietuvio inteligento gyvenime kai kurios neigiamybės bei ydos paveldėtos iš rusiškos vergovės.

Todėl mano nuomone, kiekvieno lietuvio studento knygų lentynoje tarp kitų lietuvių literatūros veikalų turėtų būti ir šie du lietuviški tomai. Juk teisingai yra sakoma, kad ko nepažįsti, to ir pamilti negali.

---

sys, kad ji pilna neatsakytų klausimų. Tačiau Mamatėje nėra nei egzistencialistinio susimąstymo būties problemomis, nei romantinio erdvės ir laiko ilgesio. Jos ilgesys metafizinis, siekiąs tikrosios realybės, kurios nėra čia ir kuri tačiau atsispindi grožyje:

Grožis — tai begalybės atspindys. Tai nujautimas Dievo... Tikrovė — ne čia.

— Yra gimtoji melodija. Kalnai, miškai, vandenys ir pievos turi savo gimtąjį balsą, vidinį, kurį ne kiekviena dvasia pajunta, — sako poetas Witwicki, kalbėdamas apie Chopin (Michel — R. Hoffmann, Histoire de la musique, p.147).

Mūsų gimtojo krašto melodija skamba iš romantinės "Senojo Dvaro" aplinkos. Melodija, kurioje ilgesinga Mamatės siela išgirsta amžinybės simfonijų aidus ir "kibirkštėlę Absoliuto, kurį nujaučia, kurio trokšta ir be kurio negali gyventi."

KAS KALTAS

MOKSLEIVĖ

Ateitininkų šūkis "visa atnaujinti Kristuje" yra mums, moksleiviams, daug kartų girdėtas. Jame atsispindi kažin kas kilnaus, gilaus, bet kartu ir nevisai suprantamo. Daros neaišku, ką šie žodžiai reiškia šiais laikais. Ar po 50 metų jie neprarado savo prasmės? Tad panagrinėkim juos.

Šis šūkis buvo kelrodis tiems jaunuoliams, kurie prieš maždaug 50 metų paskelbė aštrią kovą prieš nihilizmą ir ateizmą, kuris ėmė skverbtis iš kitų Europos kraštų į Lietuvą. Jiems šie žodžiai buvo giliai prasmingi. Jų vedami jie pajėgė susiburti į vieną stiprią organizaciją, pagrįstą Dievo ir tėvynės meilės idealais. Šiuo šūkiu jie tuos du pagrindinius idealus šimtą procentiniai atsiekė. Pavyko pakelti Lietuvą iš tų laikų nihilistinės ir ateistinės dvasios ir atgavinti katalikišką pasaulėžiūrą. Šie pirmieji ateitininkai taip pat prisidėjo prie kovų už nepriklausomybę. Iš tiesų šis šūkis yra atnaujinęs Lietuvos dvasinį veidą Kristuje.

Dabar mes, atsidūrę naujame krašte, kur sąlygos drastiškai skiriasi nuo Lietuvos, pasijuntame kaip ir pasimetę. Čia, kur yra visokiariopa laisvė, viso atnaujinimas Kristuje pasidaro kaip ir nebesuprantamas. Juk viskas priklauso nuo mūsų. Tai kas tada belieka atnaujinti? Ogi niekas kitas kaip mes patys! Taip, nieko kito nebereikia atnaujinti Kristuje, kaip tik pačius ateitininkus.

Mes, moksleiviai, dabar neturime tokių didelių priešų, kaip buvo prieš 50 metų. Tai kodėl mes dabar taip apsileidom? Jaunimas turi turėti daug jaunatviškos dvasios, ryžto ir noro dirbti, idealizmo. Kas atsitiko su mumis šiandien? Ar mes tas visas vertybes užmiršom? Kodėl dabar mums tik svarbu visokie malonumai "good times" ir tuščia materija? Kodėl per susirinkimus moksleiviai neiškelia kitokių klausimų, išskyrus kada bus šokiai ar kada bus sekanti iškyla? Kodėl negalima susirinkimuose pravesti diskusijų, kuriose dalyvautų daugiau negu trys asmenys: pirmininkas, globėjas ir vienas uolus narys? Kodėl per susirinkimus patys moksleiviai nerašo referatų ar rašinėlių apie jiems rūpimus klausimus? Moksleiviai, atėję į susirinkimą, tik su draugais pasišneka, padainuoja, pažaidžia ar pašoka, ir jau po susirinkimo. Taip pat neaišku, kodėl daugumą moksleivių ne tik nedalyvauja ateitininkiškoje spaudoje, bet ir ja nesidomi?

Atsakymų gali būti daug. Mano nuomone, pagrindinė priežastis yra apsileidimas pirmiausia iš moksleivių pusės ir dalinai iš studentų. Moksleiviai apsileido todėl, kad jie nesupranta ar nenori suprasti, kad ateitininkų organizacija yra idealistinė organizacija, o ne "social club". Studentai apsileido todėl, kad labai maža jų veikia su moksleiviais. Juk studentai turi rūpintis, kad jaunesnieji suprastų organizacijos tikslus. Jie turi parodyti moksleiviams daugiau dėmesio, lankydamiesi moksleivių šventėse bei susirinkimuose, skatindami juos dalyvauti spaudoj ir t. t.

Šis auksinis jubilėjus yra gera proga, susikaupus naujų jėgų, atnaujinti visas savo idėjas ir visa savo veiklą Kristuje.

Labai gaila, kad mūsų jaunesnieji studentai karts nuo karto prasitaria, girdi, lietuvių literatūra yra neįdomi, nepatraukli, kadangi joje dažniausiai yra aprašoma tik kaimo gyvenimas, rūtų darželiai, rūtų vainikėliai ir panašiai. Taigi skaityti tokius neįdomius veikalus, nors jie ir lietuviški, neapsimoka. Priešingai, anglų kalboje gali iki sočiai rasti įdomiausių veikalų. Bet ar teisinga ir ar nedvelkia iš tokio lietuvio jaunuolio tautinio bankroto dvasia?...

O vis tik manyčiau, kad mums kaip lietuviams nėra reikalo ieškoti sau svetimos literatūros veikaluose vien tik įdomių apsakymų, aprašytų nuotykių, aistra persunktų romanų, kriminalinių bei kovbojiškų didvyrių triukų. O būtų pareiga pažinti savo tautos dvasią, tėvų šalies grožį, didingą jos praeitį, kuria reta pasaulyje tauta galėtų didžiuotis. Aš manau, bent dalinai šios dvi minėtosios antologijos leis pažinti mūsų tautos gyvenimą, jos augštus siekius, jos augštą kultūrą, jos laimėjimus ir jos kovą už savo būvį. Toks pažinimas tikrai prabils balsu į mūsų širdį ir protą dar daugiau pamilti lietuvišką knygą. Tada suprasime, kad lietuvių literatūros veikalai ne kiek yra menkesni už kitų tautų rašytojų parašytus veikalus ir kad ne vienas mūsų literatūros veikalas gali būt drąsiai statomas šalia labai plačiai išgarsintų kitų tautų rašytojų veikalų. Tad norėčiau šias savo mintis baigti mūsų rašytojo Antano Vaičiulaičio žodžiais, kuriuos jis įrašė lietuvių poezijos antalogijos įžangoje:

„Prieš tave stovi mūsų žemės daina — mūsų šalies senovė, jos upės ir girių ošimas, jos mąstymai ir troškimai, jos kovos, kritimai ir pergalės. Tai kuriančiojo lietuvio darbų vainikas nuo senų senovės ligi mūsų dienų..."

Vokietijos Ateitininkai apie Ateitį:

Mielas Redaktoriau,

Tokia jau žmonių psichologija, kad į rankas paėmęs grupės nuotrauką, kiekvienas pirmiausia ieško savęs. Nesu nuo tos tuštybės laisvas ir aš — gavęs šeštąjį „Ateities" numerį, perverčiau jį skubiai kartą — dar kartą — ne, nieko ir šį sykį nėra...

Matote, ir man tenka — ar garbė, ar našta — būti šiokiu tokiu Vokietijos Studentų Ateitininkų leidžiamo laikraštėlio "Ateitin!" "redaktoriumi". Nuo pirmojo numerio siuntinėjame jį ir jums. Yra mums nekartą tekę girdėti, kad "Ateitis" skundžiasi bendradarbių stoka. Todėl buvo mūsų viltis, kad gal atsitiktinai "Ateities" redaktorius ras jame ką nors naudingo ir sau. Aišku, visi straipsniai yra pačių studentų rašomi ir jų tarpe yra dalis ir menkaverčių. Neturint iš ko pasirinkti, dažnai prisieina dėti viską, ką tuo metu turi: vistik ir tai dar palaiko studentų susidomėjimą religiniais bei lietuviškais klausimais. Bet vienam — kitam iš "Ateitin!" straipsnių gal nebūtų buvę gėdos pasirodyti ir "Ateities" puslapiuose?

Nežinau, ar Jūs man atleisite, jei aš drįsiu pastebėti, kad "Ateitis" ne vienam iš mūsų kartais daro gana liūdną vaizdą. Tai teko girdėti ne vien tik iš studentų, bet ir ne vieno sendraugio. Nors "Ateitis" ir vadinasi "Katalikiškojo Jaunimo Žurnalu", nors ateitininkai yra *jaunimo* organizacija savo pačioje širdyje, kartais joje tenka gerokai paieškoti paties jaunimo straipsnių. O ir tie neretai būna nustumti į pabaigą ir atspausdinti mažomis raidėmis — paprastai vien korespondencijos, kartais rašytos be didelio džiaugsmo, vien iš pareigos. Žinoma, suprantame ir mes, kad jaunimui Amerikoje darosi vis sunkiau rašyti lietuviškai. Bet neturėtų būti praleista nei viena proga jiems paskatinti ir padėti — kartais net ištaisant ir žiaurias kalbos klaidas be ypatingo papeikimo — arba net padedant versti angliškai suformuluotas mintis.

„Ateičiai" trūksta jaunatviško veido. Tai praktiškai vien archyvinis leidinys nežinomos ateities laikams — ar išmintingų vyresniųjų pamokslų rinkinys niekada nesubręsiantiems savo vaikams. Jaunuoliško triukšmo, aštrių diskusijų, originalaus juoko, skaitytojų įspūdžių bei kritikos ten visai nematyti. Dokumentacijos reikalingumas neabejotinas — iš jos jau dabar galima pasimokyti. Negalima apseiti ir be vyresniųjų nuomonės. Bet ir vienas ir kitas jaunimo žurnale turėtų imti tik antraeilę ir — svarbiausia — *lengvai nepastebimą* vietą! Jaunuolis turi galėti pasakyti — tai tikrai *mano* žurnalas — ir galiu su juo daryti ką noriu!

Žinoma, aš neturiu nei Jūsų pasiaukojimo nei patirties, kad mano mintys galėtų didesnį svorį turėti.Jūs tikriausia nuolat sekate visus pagrindinius katalikų jaunimo žurnalus ir žinote, kad nėra lengva ką nors pakeisti. Reikia skaitytis ir su vyresniųjų kritika — o jie ir daugiau pastebi ir yra atkaklesni bei mažiau nuolaidūs. Aš bent drįsčiau pasiūlyti kiekvienais metais įdėti į paskutinį numerį anketą, prašant pagrindinių straipsnių vertinimo bei bendros kritikos ir pasiūlymų. Atsakantis būtinai turėtų užpildyti tik savo amžių ir lytį — taip kad niekas neturėtų baimės sakyti viską, ką jis galvoja. Manau, kad tai ne tik įneštų naujų minčių, bet ir paskatintų tuos pačius straipsnius žymiai rūpestingiau skaityti.

Siunčiu kartu "Ateičiai" mūsų paskutinių darbo metų veiklos ir Europos Ateitininkų Suvažiavimo žodį į kraštą (perdavė Vatikano radijas). Korespondenciją apie patį suvažiavimą Jums jau pasiuntė kol. A. Rugieniūtė. Gal Jums, žinoma, būtų patogiau, jei mes ateityje bandytume mūsų straipsnius atskirai ir ne biuletenio forma Jums pasiųsti. Bet tas yra labai sunku, nes paprastai nėra kam juos ištaisytus perrašyti mašinėle — vos randame, kas perrašytų ant matricų. Pašto išlaidos taip pat mums šį tą reiškia — todėl, jei "Ateitin!" laikraštėliui dar pavyks ir toliau išsilaikyti, nuoširdžiai Jūsų prašome jį gavus perversti bent paskubomis (O jei turėsite laiko — gal ir senus?...).

Su nuoširdžiais sėkmės linkėjimais visuose Jūsų darbuose

Jūsų Kristuje

Kęst. Žemaitis

Miunchenas, 1960. VIII. 25

SPORTAS

PLAUKIMAS IR TENISAS DETROITE

1960 m. Š. Amerikos Pabaltiečių plaukimo ir lauko teniso varžybos

Rugpiūčio 20 - 21 d. d. įvyko Š. Amerikos pabaltiečių plaukimo ir lauko teniso varžybos Detroite. Varžybose dalyvavo su visu atsidėjimu apie 40 lietuvių ir latvių sportininkų iš Čikagos, Clevelando ir Detroito.

Šiemet plaukimo rungtynės buvo iš sekančių sričių: vyrų 100 jardų laisvu stiliumi, 100 jardų krūtine, 220 jardų laisvu stiliumi, 3x50 jardų laisvu stiliumi, 100 jardų nugara, ir 100 jardų peteliškė. Moterų 50 jardų laisvu stiliumi, 50 jardų krūtine, 3x50 jardų laisvu stiliumi estafetė, 50 jardų nugara ir 100 jardų laisvu stiliumi.

Šių metų vyrų varžybose 100 jardų laisvu stiliumi laimėjo 1-mą vietą J. Bomis (latv.) per 1 min., 2-rą vietą J. Radvilavičius (liet.) per 1:06.8 min., 3-čią vietą S. Damušis (liet.) per 1:12.7 min., 4-tą vietą M. Lecmans (latv.) per 1:25.5 min. 100 jardų krūtine 1-mą ir 2-rą vietą paėmė E. Remys (liet.) ir J. Bomis (latv.) per tą patį laiką, 1:21.4 min., 3-čią vietą G. Lagzdinš (latv.) per 1:25.6 min., 220 jardų laisvu stiliumi visas vietas paėmė latviai, nes S. Damušis buvo diskvalifikuotas. 3x50 jardų estafetę lietuvių trejetukas nuplaukė per 1:46.2 min., Lietuvių trejetuką sudarė: S. Damušis — nugara, E. Remys — krūtine ir J. Radvilavičius — laisvu stiliumi. 440 jardų laisvu stiliumi ir 100 jardų peteliške dalyvavo tik latviai. 100 jardų nugara paėmė trečią vietą S. Damušis.

Moterų plaukimo varžybose dalyvavo tik lietuvaitės. 50 jardų laisvu stiliumi paėmė 1-mą vietą M. Mazoliauskaitė per 38.6 sek. 50 jardų krūtine pirmą vietą paėmė B. Šimkutė per 42.5 sek. 3x50 jardų estafete trejukę sudarė M. Mazoliauskas nugara, B. Šimkutė — krūtine, D. Čiurlionytė — laisvu stiliumi. Suplaukė trejetukas per 2:09.7 min. 50 jardų nugara B. Mazoliauskaitė nuplaukė per 46.9 sek. del pirmos vietos. 100 jardų laisvu stiliumi B. Šimkutė pirmą vietą paėmė su 1:35.1 min.

Teniso varžybose buvo trys grupės: jaunių, vyrų ir dvejetų. Varžybos buvo žaistos dviejų minusų sistema. Jaunių grupėje dalyvavo 7 tenisininkai. Pirmą vietą iš jaunių laimėjo Kęstutis Balys. Finalinės žaidynės buvo įdomios bet žaidėjai buvo išvargę, nes labai daug žaidimų jiems reikėjo sužaist tik per dvi dienas, o saulė ypatingai smarkiai kaitino pirmą žaidynių dieną. Finalinėse žaidynėse K. Balys nugalėjo A. Šimkų 6:4, 6:4. Tokiu būdu A. Šimkus liko antroj vietoj.

Vyrų grupėje dalyvavo 9 tenisininkai. Pusfinalinėse žaidynėse J. Kašuba ėmėsi su Armalium ir pirmasis įstengė laimėti 6:-, 7:5.

Finaliniame susitikime J. Kašuba prakišo P. Misiūnui 6:1, 6:0. Abudu tenisininkai finalinėse žaidynėse labai karščiavosi ir turėjo nesusipratimų tarpusavy, bet baigmėje abudu susitaikė ir varžybos baigėsi draugiškai. Tokiu būdu vyrų grupės čempijonu tapo P. Misiūnas. Dvejetų grupėj iškilo čempijonais Racka — Paškus dvejetas. Jie rungėsi prieš J. Šimkų — Lisauką ir laimėjo rezultatu 7:5, 2:6, 6:1.

Plaukimo varžybose šįmet lietuviai smarkiai sušlubavo, nes tik vieną pirmą vietą vyrų varžybose teįstengė paimti ir tą dar pasidalino su latviais. Gal tai buvo todėl, kad G. Boreišis iš Detroito nedalyvavo.

Palyginus šių metų varžybas su 1958 metų, tai lietuviai smarkiai susilpnėjo. 1958 metais lietuviai pelnė 7 pergales iš 9 rungčių. 1958 metais vyrų grupėje pasižymėjo G. Boreišis, kuris laimėjo 100 jardų nugara, 100 jardų krūtine ir 440 jardų laisvu stiliumi.

Latviai tais pačiais metais nusinešė tik 100 jardų laisvu stiliumi ir 4x50 jardų estafetę.

Varžybos šįmet sklandžiai praėjo, tik administracija privalėjo parūpinti geresnes sąlygas. Didžiausias nesklandumas buvo labai tolimos distancijos tarp baseino ir teniso aikščių. Žiūrovams buvo beveik neįmanoma matyti abi sporto šakas. Administracija turėjo rasti tinkamesnes vietas varžyboms.

Plaukikai labai nusivylė pamatę tą baseiną, kuriame jie turės rungtyniauti. Baseinas buvo mažas ir labai negilus. Keli plaukikai skundėsi, kad viename gale net su rankoms kartais užkertą cementinį dugną.

Susitikęs su Edmundu Remiu iš Cicero, Illinois, kuris vienintelis iš lietuvių plaukikų laimėjo pirmą vietą, paklausiau aš jo nuomonės apie plaukimo varžybas. Jo komentarai: „Aš labai nusivyliau su visa plaukimo tvarka. Baseinas buvo visiškai netinkamas plaukimo lenktynėms. Kaip gali atletas savo tikslą atsiekti tokiame baseine? Neturėjau net varžybinio jausmo. Buvo tik laiko gaišinimas. Jei baseinas būtų buvęs kaip reikiant, tai būčiau pasiekęs daug geresnių rezultatų. Man yra didelė garbė dėl Lietuvos rungtyniauti, bet ne tokiose sąlygose."

Jonas Šalčius

Kun. Martinkus taria žodį rytų at-kams moksleiviams.

kreivos šypsenos

FUKSŲ KALTINAMASIS AKTAS

(Paremtas ant knygos: *1984*)

Mes, Narimantas, Didysis Brolis, Spyglio karalius, Dainavos imperatorius, Valgomojo kambario teroras, mankštos vadas, vyrų vadas, moterų vadas, mergaičių vadas, Ateitininkų principas, šiais mūsų tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimts ketvirtais viešpatavimo metais, neapykantos sujudinti, skelbiame fuksų neapykantos dieną.

Fuksai yra nepageidaujami, įsibrovėliai, ne studentai, netašyti, nerafinuoti, ne studentai, mulkiai, antiintelektualai, ne studentai, išdavikai, nusikaltėliai, ne studentai ir ypač ne studentai. Vienu žodžiu tariant: jie verti kapitalinės bausmės.

Bet... Mes, Didysis Brolis, būdami geraširdingi, gailestingi, atlaidūs, medaus širdies, duosime jums, nesusipratusiems fuksams, progą išsipirkti ir išsigelbėti. Būdami išmintingi ir neklaidingi, matome, kad be Mūsų Didžiojo Brolio ir Studentų pagalbos nepasieks fuksai išlaisvinančios tiesos.

Todėl duosime jums Viešpačius, kuriems iš visos širdies tarnaudami ir kurių patarimų klausydami pasieksite tiesą. Duosime fuksams ir taisykles, kurios tebyra į jūsų tuščias galvas:

I. Didį brolį, Narimantą, pamatęs, fukso veidas nušvinta laimės šypsena ir ekstazijoj paskendęs fuksas sveikinasi blbbbb...

II. Kiekvieną kartą sutikęs studentą, fuksas jam taria:

„Kaip aš laimingas!"

III. Fuksai savo himną gieda prieš ir po kiekvieno stovyklos programos punkto.

IV. Fuksai juokiasi iš visų viešpačių anekdotų.

V. Per sportą fuksai lošia prieš Viešpačius kvadratą ir pralaimi. Kai Viešpats meta į fuksą sviedinį, fuksas sustingsta vietoje. Jeigu vėjas sutrukdo Viešpačiui pataikyti į fuksą, fuksas pats taikosi. Fuksai sviedinio nemėto, tik riedena.

VI. Prie stalo fuksas Viešpatį valgydina ir aptarnauja. Jeigu ant maisto nutupia musė, fuksas ją nuima ir užsideda ant savo maisto, nes fukso maistas ir musė yra tas pats. Jei musė nutupia ant fukso maisto, fuksas dalinasi maistą su muse, nes musė ir fuksas yra tas pats.

VII. Paskaitos metu fuksai sėdi visi kartu pirmoj eilėj, nenuleidžia akių nuo paskaitininko ir meiliai šypsosi. Po paskaitos kiekvienas fuksas klausia po klausimą.

VIII. Kadangi stovyklos valtis kiaura, kai Viešpats nori paplaukioti, fuksas užkiša skylę pirštu iš apačios.

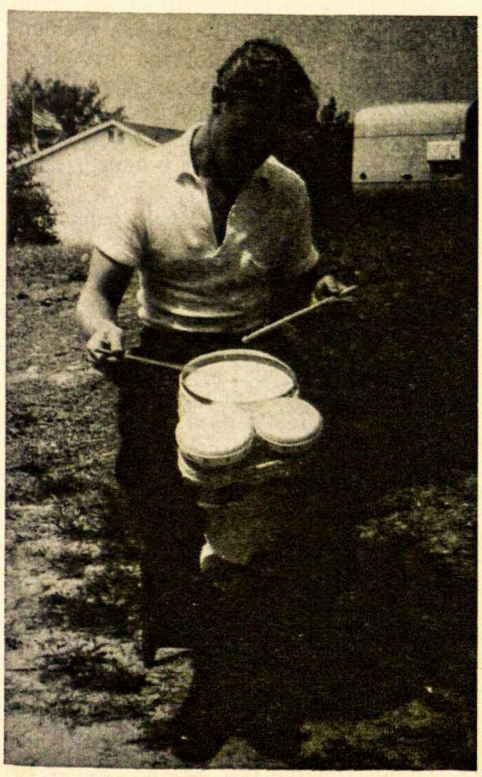

Kai Petras muša būgnus, visi šoka.

Nuotr. Ramūno Motiekaičio

REDAKCIJOS PASTABA

Yra labai graudu pažvelgti į šio numerio korespondencijos skyrių. Nejaugi atskiri miestai visai neveikė šį mėnesį? Juk Ateit. idėja nėra mokykla, kad reiktų atostogų. Jeigu mums reikia pailsėti nuo mūsų religijos ir tautos reikalų, tai iš mūsų nieko nėra ir nebus. Ar tai ateitininkiškai, apkrauti vieną ar du studentus su visos draugovės darbais ir kai tie išvažiuoja į suvažiavimą ją atstovauti patiems popietinį poilsį paimti?

V. T.

1959 - 1960 DARBO METAI VOKIETIJOJE

Vokietijos Studentų Ateitininkų Sąjunga atsikūrė 1959 metų Studijų Savaitės, įvykusios Koenigsteine rugpiūčio 23 - 30 dienomis, metu. Į ją buvo suvažiavę 17 iš maždaug 28 tuo metu Vokietijoje gyvenančių studentų ateitininkų. Suvažiavusieji, ketvirtą kartų atskirai susirinkę, diskutavo su dr. St. Bačkiu prancūzų jaunimo padėtį (VIII. 26), su kun .dr. P. Braziu, MIC — Amerikos lietuvių jaunimo veikimą; savo reorganizacinės konferencijos metu 1959. VIII. 28 išsirinko valdybą bei aptarė einamuosius reikalus ir — savaitei baigiantis VIII. 29) — bendrai pasidalino savaitės įspūdžiais bei pageidavimais ateičiai (ž. 1959 m. „Ateities" 213 - 14 ir 237-8 pusl.).

Kadangi didelis narių išsisklaidymas darė bendrus ssuirinkimus neįmanomas, sąjungos valdybos veikimas koncentravosi į bendrų ryšių palaikymą laiškais, raštais ir aplinkraščiais. Čia didžiausias darbas buvo savo laikraštėlio „Ateitin!" leidimas. Savo šešiuose, viso 75 puslapius apimančiuose numeriuose, jis bandė liesti ne vien tik organizacinius reikalus, bet ir platesnes religines, kultūrines ir kitas studento gyvenimą bei jo asmenybės formavimą liečiančias temas. Visi straipsniai buvo pačių studentų rašyti; paskutinieji numeriai buvo siunčiami visiems leidėjams žinomiems lietuviams katalikams studentams Europoje. Kiek galima spėti iš atgarsių, savo uždavinius laikraštėlis įvykdė visai patenkinamai. Valdyba taip pat stengėsi visus narius aprūpinti „Ateitimi", „Gaudeamus", „Laiškais Lietuviams" ir kita spauda.

Kiek tai buvo galima, bandė tarpusavyje susitikti ir atskirai gyvenantieji studentai. Miuncheniečiai buvo susitikę apie keturioliką kartų — bendrai pasitarti, pasimelsti ir šiaip gražiai praleisti laiką (ž. 1960 m. „Ateities" 75 pusl.). Baigiantis vasaros semestrui, buvo kartu išvažiavę aplankyti Wies bažnyčios ir Liudviko II pilių netoli Fuesseno. Nemaža darbo kainavo ir 1960. VIII. 5-6 įvykęs Europos Ateitininkų Suvažiavimas, prie kurio organizavimo studentai ypatingai daug prisidėjo. Ateitininkai taip pat pasiūlė ir surado savo paskaitininkus 1960. VIII. 7-16 Studijų Savaitei. Šeši studentai atstovavo lietuvius 1960. VII. 29 - 31 Pax Romana Egzilų Komisijos Suvažiavime.

Kadangi Europos ateitininkų veikimas kelių paskutiniųjų metų bėgyje buvo sustingęs, jo pagyvinimas pareikalavo iš valdybos nemaža susirašinėjimo. 1959-60 metų oficialių gaunamųjų - siunčiamųjų raštų byloje yra įsegti 138 laiškai, raštai ir aplinkraščiai. Valdyba pravedė anketas spaudos ir Studijų Savaitės klausimais, norintiems išsiuntinėjo 1959 metų Studijų Savaitės nuotraukas bei paskaitų tekstus, Šv. Kazimiero pašto ženklus, Eucharistinio Kongreso programas ir dar šį bei tą. Taip pat valdyba paruošė VSAS įstatus, SAS įstatų papildymo projektus ir Europos Ateitininkų Suvažiavimo žodį į kraštą. (Iždo pajamos iš nario mokesčio bei aukų siekė 388.30 DM, išlaidos 300.44 DM.)

Koks yra bendras 1950-60 metų įspūdis? Buvo permažai padaryta narių ideologiniam pasiruošimui gilinti, permažai bandyta sudominti ir patraukti naujų narių. Keturiems išvykus į Ameriką VSAS darbo metų pabaigoje skaičiavo vos 24 narius; iš tų pačių penki neparodė jokio gyvybės ženklo. Eucharistinis Kongresas (kurio rengimo komisijoje dalyvavo ir du VSAS valdybos nariai) ir ypač Europos Ateitininkų Suvažiavimas nukreipė didelę valdybos pastangų dalį į išorines problemas ir neleido pakankamai susikoncentruoti į pagrindines vidines. Trūko ideologinės literatūros, o taip pat, aišku — kaip ir visiems studentams — laiko ir jėgų.

Reikia todėl tikėtis, kad naujoji valdyba, sumažėjus išoriniams rūpesčiams, galės paruošti įžodžio pasiruošimo programą ir surinkti tam reikalingą medžiagą. Tam, aišku, daug pasitarnaus rugsėjo mėnesį turintis išeiti „Ateitininko Vadovas". Daug dar reikėtų padaryti ir narių religiniam sąmoningumui pagilinti — kad Kristus galėtų tapti ne vien žodiniu, bet ir tikroviniu mūsų gyvenimo centru.

1959-60 metų Valdyba

KANADOS MAS STOVYKLA

Tėvų Pranciškonų įspūdingoje vasarvietėje, kur medžiai ošė ir paukščiai čiulbėjo, šiais metais vėl įvyko at-kų stovykla. Iš daugelio Kanados ir Amerikos miestų netoli 100 at-kų linksmai stovyklavo dvi puikias savaites — nuo liepos 9-24 d. Kaip ir kiekvienais metais daugiausia stovyklautojų buvo iš Toronto, tačiau šiais metais pasirodė ir nauja grupė — nesenai įsikūrę Rochesterio at-kai.

Stovyklą įdomiai pravedė iš Toronto ir Hamiltono atvykę vadovai. Stovyklos viršininkai buvo P. Juozapavičius ir P. Plienys. Toliau stovyklos komendantais buvo P. Birieta ir P. Verkickas, kurie taip pat padėjo Algiui Ankudavičiui vadovauti berniukams. Juozas Rukšys ir Juozas Giedraitis rūpinosi mūsų fiziniu lavinimu - sportu. Mergaičių vadovės buvo P. Balsevičienė, Aldona Baikutė, Lina ir Teresė Verkečkaitės, kurias visos labai pamėgo. Maistą, kurį šeimininkės taip įvairiai ir skaniai paruošė, parūpino P. Andrulis ir P. Cėpas.

Stovykloje kiekviena diena buvo įdomesnė už kitą. Po Šv. Mišių ir vėliavos pakėlimo, pasisotinę ir apsitvarkę vykome į užsiėmimus atviroje salėje. Čia visus linksmino, tai lietuviškos dainos, tai tautiniai šokiai, tai įviariausi žaidimai. O maudymasis, šokiai, laužai, sportas ir įdomios paskaitos nedavė laiko nuobodžiauti.

Stovykloje ypatingai paminėjome tris dienas:

1). Ateitininkų 50 metų jubiliejų, kur visa stovykla pasirodė savo įvairiausiais talentais.

2). Žalgirio mūšio 550 metų jubiliejų, kuris buvo paminėtas su Dr. A. Šapokos įspūdinga paskaita ir menine programa.

3). Žuvusiųjų už tėvynę minėjimas, kur stovyklautojų procesija su degančiomis žvakėmis ėjo kryžiaus keliais, vėliau susirinkę prie nežinomojo kareivio kapo sukalbėjo maldas ir sugiedojo „Marija, Marija". Sugrįžę į salę stovyklautojai išklausė P. Cipo paskaitos, kuri daugelį sugraudino iki ašarų.

Antrąją stovyklos savaitę buvo pravesti įvairiausi konkursai. Literatūrinėje srityje įvyko deklamavimo, skaitymo ir bendro išsilavinimo konkursai. Mergaičių deklamavimo konkursą laimėjo Nijolė Stapelytė; berniukų, Vytas Kalmatravičius. Skaitymo ir bendro išsilavinimo konkursus laimėjo Aldona Bušinskaitė. Sportinėje srityje vyko įvairiausių varžybų: mergaičių 60 metrų bėgimą laimėjo Taida Supronaitė; berniukų — Augustinas Juodvalkis. Berniukų ilgos distancijos bėgimą (440 yardų) laimėjo A. Juodvalkis, mergaičių — Laima Staskevičiūtė. Šokį į tolį laimėjo T. Supronaitė ir A. Juodvalkis. Nijolė Soštokaitė, šokio į tolį laimėtoja, peršoko augščiau negu berniukų laimėtojas R. Astrauskas. Jaunesniųjų stalo teniso turnyrą laimėjo Aldona Kauliutė ir E. Starkutis, vyresniųjų — Aldona Bušenskaitė ir A. Juodvalkis. Visi laimėtojai buvo apdovanoti knygomis paskutinę stovyklavimo dieną.

Atsisveikinę su draugais ir vadovybe, mes išvykome pasitobulinę dvasiniai ir fiziniai ir labai laukdami ateinančios stovyklos.

Aldona Bušinskaitė

MOKSLEIVIŲ AT-KŲ STOVYKLA DAINAVOJ

1960 m. nuo liepos 30 iki rygp. 13 įvyko moksleivių at-kų stovykla Dainavoj prie Manchester Michigan. Į stovyklą autobusais ir mašinomis atdundėjo 123 moksleiviai, pasiruošę linksmai praleisti dvi savaites.

Į vadovybę įėjo šie asmenys: Kun. Juozas Šeškevičius — kapelionas, Kęstutis Skrupskelis — stovyklos vadovas, Aušrelė Skirmuntaitė — mergaičių vadovė, Romas Kasperavičius — berniukų vadovas, Irena Valaitytė — mergaičių vadovės padėjėja, Faustas Strolia — meno vadovas, Auksė Liulevičiutė — mergaičių sporto vadovė, Jonas Meškauskas — berniukų sporto vadovas, Vida Deveikytė — sekretorė, Algis Norvilas — stovyklos ūkvedys. Stovyklos Administracija: Sesuo M. Felicija, Sesuo M. Palmira, Sesuo M. Liucija, Sesuo M. Gertruda.

Dienotvarkė:

7:00 — Kėlimas
7:05 — mankšta
7:45 — Šv. Mišios
8:30 — Pusryčiai
9:45 — Vėliavos pakėlimas
10:00 — Pašnekėsys I
11:00 — Pašnekėsys II
12:30 — Pietūs
2:00 — Maudymasis
4:1 — Pavakariai
4:30 — Sportas
6:30 — Vakarienė
7:45 — Vėliavos nuleidimas
8:00 — Dainos, šokiai, minėjimai ir laužai
9:30 — Naktipiečiai
10:00 — Vakaro maldos — miegas.

Pirma savaitė

Sekmadienis. Stovyklautojai pasisveikinę su senais draugais prisistatė prie vadovų, kurie paskirstė juos būreliais. Susitvarkę barakuose ir palapinėj visi šokom į Spyglio gilumas pasimaudyti. Vakare įvyko susipažinimo šokiai, kuriuose berniukai dar neperdrąsiai kvietė mergaites šokti.

Pirmadienis. Pirma oficiali stovyklos diena prasidėjo su švilpuku skelbiančiu kėlimą. Miegas buvo toks saldus ir mankšta neperdaug viliojo kelionės išvargintus stovyklautojus. Bet šiaip taip pusiau užsimerkę išridėjom iš lovų ir drožėm į mankštą. Dienos metu turėjom du pašnekėsius: „At-kų atsiradimo priežastis", pravestas Kęstučio Skrupskelio ir „Trys pamatiniai klausimai", pravestas Aušrelės Skirmuntaitės. Vakare Fausto Strolės vedami padainavom senų dainų ir išmokom naujų.

Antradienis — Šiandien stovykloj apsilankė inžinierius K. Pabedinskas, kuris labai įdomiai papasakojo apie nepriklausomybės laikus Lietuvoje, samose: „Kodėl lietuviai veržiasi atgauti vo įspūdžius sutraukdamas šiose tevalstybinę nepriklausomybę", ir „At-kų pastangos atgauti nepriklausomybę ir tvarkymasis laisvoje Lietuvoje". Dieną sekė Nepriklausomybės kovų vakaras.

Trečiadienis. Ežiai? Stovykloj? Negali būti! Bet štai ir prabėgo trys. Tai ne ežiai, o mergaitės susisukusios plaukus geležiniais dratais. Šį vakarą juk šokiai, reikia pasifrantyt. Visą dieną girdis aidai „ką nešiosi?"

Bet stovyklos tvarka negali būt ardoma tai paskaitos metu pranyksta visi dratai ir vėl viskas normalu ir ramu per Inž. Damušio pašnekesį: „Lietuva — Mažoji Amerika", kurio tema buvo „Kodėl ir kaip at-kai moksleiviai slaptai veikė Lietuvoj?" Po pietų vėl pasirodė ežiukai. Laikas greit bėgo ir štai jau vakaras.

Ežiukų jau nebėra. Jų vietoj — lėlės. Berniukai parodė daugiau drąsos negu per pirmus šokius, tat visi šoko ir vakaras labai linksmai praėjo.

Ketvirtadienis. Susikaupimo diena. Šiandien vietoj paskaitų buvo dvi konferencijos pravestos mūsų kapeliono, Dėdės Juozo, ir sporto laiku buvo atskiros konferencijos berniukams ir mergaitėms. Vakare buvo bendra konferencija, o po jos buvo klausomos išpažintys.

Penktadienis. Kęstutis Skrupskelis pravedė (dvi) paskaitą: „Bolševizmas — komunizmas ir nacionalizmas". Sporto metu visi apsupo krepšinio aikštę, kurioje vyko rungtynės tarp Čikagos ir Detroito. Abi komandos pasirodė pajėgios, bet Čikaga pasirodė stipresnė ir laimėjo.

Vakare buvo Partizanų pagerbimo vakaras, kuris buvo padalintas į dvi dalis: meninė — salėje, religinė — gamtoje. Eidami lauke su žvakėmis ir vainikais procesijoj kalbėjom rožančių ir pasiekę partizano kapą uždėjom vainikus ant kryžiaus ir sukalbėjom porą poterėlių už žuvusius tėvynės sūnus.

Šeštadienis. Į stovyklą atvyko Pranas Zaranka ir pravedė paskaitą „Ateitininkai tremtyje; At-kų prasmė orfanizuotis Europoje ir Amerikoje.

Sporto metu vėl įvyko labai įdomios rungtynės, tik šį kartą tinklinis tarp vadovybės ir stovyklautojų. Gal valdyba buvo stipri, bet ant aikštės neparodė to stiprumo ir pralošė. Dieną baigėm su tautiniais šokiais.

Margarita Riškutė

Nijolė Radvilaitė

ANTROJI SAVAITĖ STOVYKLOJ

Antroji stovyklos savaitė pavyko, taip kaip ir pirma, labai gerai. Sekmadienis buvo gan laisvas, darėme ką norėjome. Daug draugų bei svečių privažiavo iš netolimų vietų svečiuotis prie Spyglio ir susitikti su stovyklautojais. Vadovybei, gal būt, buvo net smagiau negu mums, nes neturėjo paruošti paskaitų, ar vis šaukti, kad visi eitų į rikiuotę. Vakare įvyko 50 metų ateitininkų jubiliejaus minėjimas, kuriame Dėdė Juozas pastatė vaidinimėlį. Kapelionas turėjo nemažai darbo prispirti vaikus dalyvauti įvairiuose vaidinimuose, ypač suorganizuot chorą ir tautinių šokių grupę. Užbaigėm šią neįprastą dienos programą su vakarine malda. Pirmadienis prasidėjo su nemėgiama mankšta. Oi, kad dar penkias minutes leistų pamiegoti! Bet jau reikia skubėti į Mišias, nes Kristus laukia maitint mūsų sielas. Po Mišių geri pusryčiai ir paskaita apie mūsų studentų veiklumą, apie kurį Auksė Liulevičiutė ir Aušrelė Skirmontaitė mums gerai papasakojo ir sukėlė troškimą būt irgi studentais. Bet jau kitos mintys sukosi mūsų galvose, nes vakare pirmas laužas įvyko, o reikėjo ruoštis programai. Be to, prasidėjo sporto varžybos.

Šis laužas pavyko įspūdingai, ypač programa, kurioje stovyklautojai parodė gabumus. Ypač įdomu buvo "Yoga" demonstracija ir Gilijos būrelio parašyta daina „Šliumpu pumpu". Ugnelei gęstant visi traukėmės į kitą pusę ežero ir šiltas loveles barakuose. Antradienį fotografas atvyko fotografuoti stovyklautojų veidelius atsiminimui ir priminė mums, kad jau greit stovykla baigsis. Bet neužilgo užmiršom šias liūdnas mintis ir keliavom toliau į Romo Kasperavičiaus paskaitą apie visuomeninį gyvenimą. Po to ir mes gavom balsą, nes visi išsiskirstė į būrelius diskutuoti šitą temą. Vakarinę programą išpildė clevelandiečiai su Jakšto - Dambrausko minėjimu.

Jau ir Trečiadienis. Bet staigmena — nei vienos paskaitos, nei diskusijos. Kas čia daros? Dabar matau — dailaus skaitymo konkursas vyksta! Kas čia laimės? Sužinosim tik paskutinią dieną. Vakaras buvo praleistas su Faustu Strolia ir jo dainelėmis. Ketvirtadienį Kęstutis Skrupskelis davė pašnekesį apie tiksliuosius mokslus ir dvasines vertybes, po kurio vėl turėjom diskusijų būrelius, kuriuose galvojom apie ateitį ir ką mokinsimės po gimnazijos. Prieš pietus nelabai noriai, bet su balsu giedojome. Pagaliau lauktas šokių vakaras atėjo. Mergaitės išleido plaukus, kurie visą dieną buvo susukti, o berniukai, nors

vieną kartą, savo batus nusivalė ir pašukavo savo garbiniuotas kudlas. Oi šokom! Ligi pusės dvyliktos sukosi stovyklautojai mandriuose tanguose, valsuose, ir „jitterbuguose". Juokų laikraštėlis ir sekstetas, kuris išdainavo „Uosto Žiburius" ir „Rožių Tango", užbaigė šį romantišką vakarą. Penktadienis atnešė paskutinę pilnos programos dieną. Auksė Liulevičiūtė, Jonas Meškauskas, ir Algis Norvilas, visi MAS Centro Valdybos nariai, davė Centro Valdybos pranešimą, po kurio atskiri būreliai diskutavo kuopų problemas. Vakare Pr. Zaranka pravedė laužą. Visi stovyklautojai vienbalsiai nutarė, kad F. Strolios ir kun. Šeškevičiaus suruoštas „vaidinimas" buvo įdomiausias ir juokingiausias programos punktas. Taip ir užbaigėm tikrai paskutinį stovyklos vakarą.

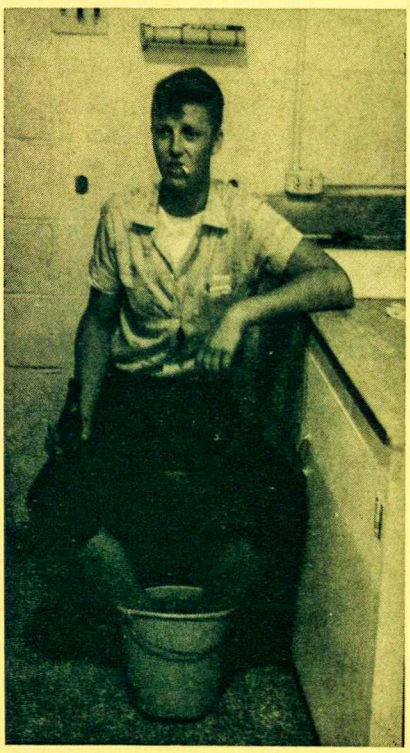

Pavargęs SAS stovyklos komendantas Narimantas Udrys.

Nuotr. Ramūno Motiekaičio

BRAZILIJA

Mokytoja Elvyra Kilčiauskaitė yra Sao Paulo moksleivių ateitininkų choro vadovė. Elvyra, kaip ir dauguma Sao Paulo ateitininkų, yra gimusi ir augusi Brazilijoje. Baigė „Vila Lobos" konservatoriją (piano ir dirigavimo klases). Eilė metų puoselėja lietuvišką dainą. Dirba kaip muzikos mokytoja Seserų Pranciškiečių gimnazijoje ir turi gražų būrį privačių mokinių.

Jos vadovaujamas choras yra turėjęs visą eilę pasisekusių pasirodymų Sao Paulo ir Rio de Janeiro. Paskutiniu metu choras išmoko Bruno Marcaičio mišias jauniesiems ir dalyvavo lietuviškos emigracijos į Braziliją 35 metų sukaktuvių minėjime.

Elvyra Kilčiauskaitė

Sao Paulo ateitininkus Jubiliejiniame kongrese atstovavo Dėdė Juozas, Irena, Julija ir Elena Šimonytės, Nijolė Vinkšnaitytė, Audra Antanaitytė, Juozas Vaikšnoras, Leonas Meškauskas, ir Robertas Lunskis. Taigi viso net aštuoni iš Brazilijos .

Dėdė Juozas, Nijolė Vinkšnaitytė ir Irena Šimonytė tuoj po kongreso išskrido atgal. Likusieji, vieni ilgiau kiti trumpiau, pasiliks Amerikoje.

SUNNYSIDE, ONTARIO

Mes apsidžiaugėm, kad ir mus atsiminėt paragint rašyti į „Ateitį". Mūsų draugovėj yra 20 studentų, 10 moksleivių ir 15 jaunučių. Gaila, kad nė vienas iš mūsų tarpo negalėjo nuvažiuoti į stovyklą ir į kongresą. Vieni dirbo, kiti buvo per jauni, o liekantieji ruošė 50 metų minėjimą čia pat.

(Tąsa sekančiam numeryje)

Nuoširdūs sveikinimai ir linkėjimai

DALIAI NOREIKAITEI ir

JONUI KUČĖNUI,

DAIVAI KUODYTEI ir

ARVYDUI BARZDUKUI

JANINAI KATELYTEI ir

BRONIUI ČIKOTAI

sukūrusiems ateitininkiškas šeimas.

ATEITIS

KNYGOS

Pranys Alšėnas, MAŽI ŽODŽIAI, 261 psl., 1960 m. „Rūtos" leidinys, Hamilton, Ont., Canada. Pratartį parašė prof. dr. A. Ramūnas. Viršelį ir titulinį lapą piešė dail. T. Valius.

— Nieko nėra žmogaus gyvenime brangesnio kaip laikas, o visdėlto žmonės jo labiausiai nebrangina. O reikėtų laiką branginti, nes prabėgusio laiko, ypač veltui praleisto, niekas dar nepajėgė sugrąžinti, nors ir kaip būtų norėjęs... Kol jauni esame, atrodo, laiko marios prieš akis, tačiau, deja, tos „marios" netrunka išsekti ir mes pamatome, kad jau gyvename gyvenimo saulėleidį, o kiek darbų dar nepadaryta, kiek siekių neatsiekta, tik... laiko nebėra... (179 psl.).

Šitokiais žodžiais kanadietis žurnalistas Pranys Alšėnas nusako laiko vertę savo naujojoje knygoje „Maži žodžiai". O ši jo knyga yra verta uolaus skaitymo. Tiesą sakant, kas ją pradės skaityti, norės ir baigti, nenumesdamas jos į knygų lentynos apačią drūnėti.

Šioje savo knygoje autorius sklandžiai ir vaizdingai nagrinėja daugybę aktualių lietuviškojo gyvenimo temų. Joje prieš mūsų akis iškyla Dievo ir Tėvynės Lietuvos meilė, tėvų kalba, lietuviškojo gyvenimo rūpesčiai, mokslo, darbo ir spausdintojo žodžio reikšmė, viltis ir ryžtingumas, religijos ir mokslo santykis, pareigingumas, šeimos laimė ir žaizdos, vedybos, bigamistų paklydimas, vadinamosios meilės palaidumas, motinos kilnumas, jaunatvė ir senatvė, jaunimo pavojai išeivijoje, saviaukla, ir daug kitų naudingų temų.

Visa „Mažų žodžių" knyga spindi religine ir patriotine šviesa. Daug gražių citatų, įspūdingų pavaizdavimų. Ne tik skaityti ji naudinga: ji labai pravers ir jauniesiems kaip medžiaga referatėliams, paskaitėlėms, kalbelėms.

Autorius Pranys Alšėnas yra gerai žinomas kaip sumanus ir gabus žurnalistas, daugelio lietuviškųjų ir net angliškųjų laikraščių bei žurnalų bendradarbis. Pragyvenimą savo šeimai uždirbdamas kaip ir daugumas iš mūsų nelengvu ir nekūrybingu darbu, savo darbštumu ir kūrybine galia spaudoj jis pasižymi tikrai kaip nedaugelis iš mūsų.

Pranys Alšėnas yra vienas iš produktyviausių lietuvių katalikų žurnalistų.

Jo „Maži žodžiai" iškelia ir nušviečia ne mažus, bet didelius ir vertingus dalykus mūsų gyvenime.

Alfa Sušinskas

ALp(LKA)1786
1960, Nr.8

ATEITIS, SPALIS, NR. 8

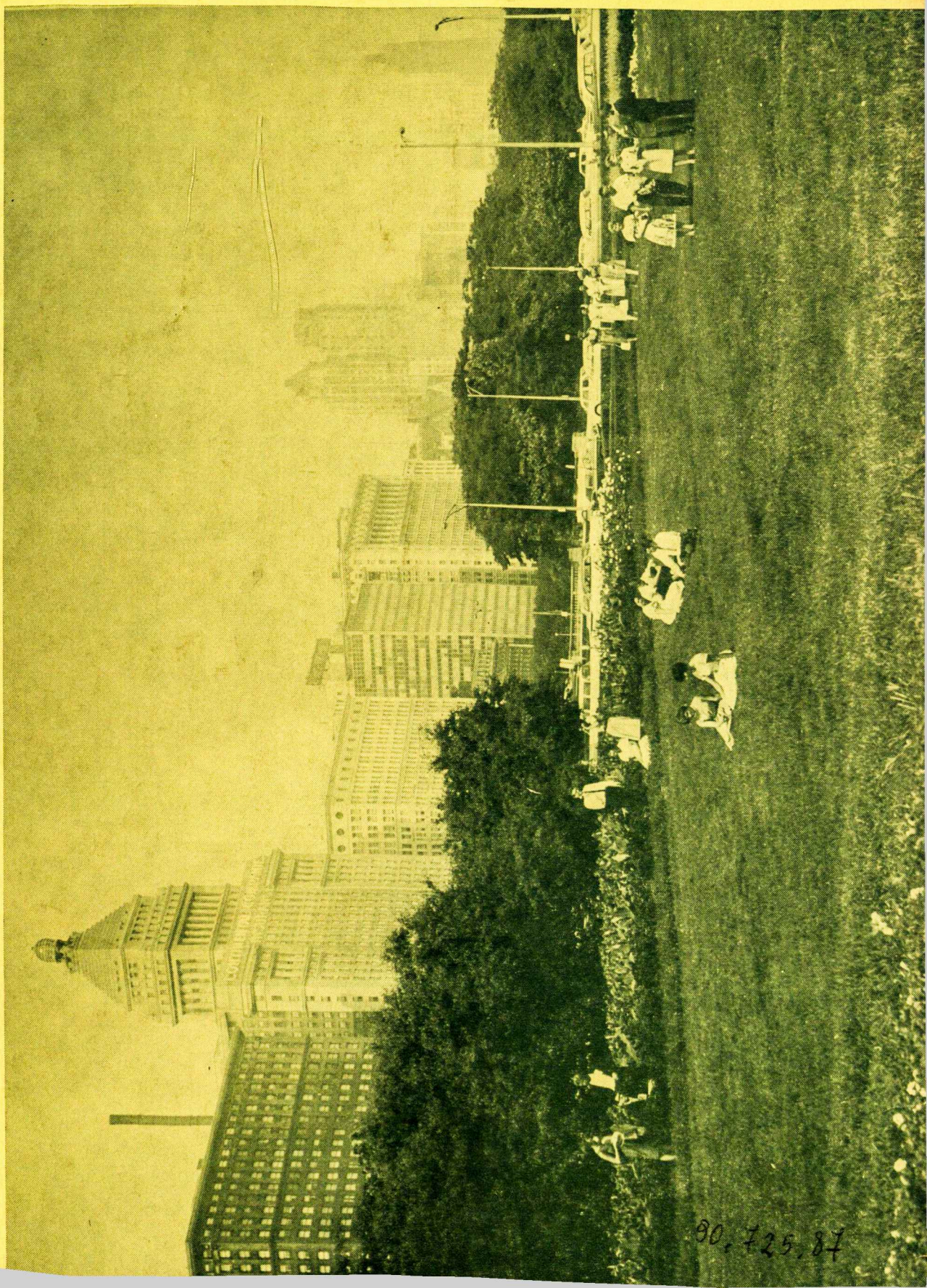

90.725.87